

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested: Helma hotell, Mo i Rana
Dato: 20.12.2024
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 29/2024	Godkjenning av innkalling / protokoll		
ST 30/2024	Delegerte saker		
DS 62/2024	MIDNOR - Søknad om dispensasjon - Helikopterbruk - Sauesanking i Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark - Østre Nylaeng Gård Olsen		2024/6209
DS 63/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon for bruk av snøskuter for transport til hytte ved Kvitbergvatn - Vidar Holm		2019/1425
DS 64/2024	Søknad om dispensasjon - frakt av ved og utstyr til fritidshus - Sjunkehatten nasjonalpark - Per Albert Moen		2016/1972
DS 65/2024	Melding om vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon til nyttetransport med snøskuter til Store Gåsvatn - Benedicte Bøckmann og Christine Bøckmann- Wilson		2018/6621
DS 66/2024	Melding om vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon for bruk av snøskuter til hytte i Stabbursdalen - Stein Tollånes og Reidar Cristoffersen		2024/8273
DS 67/2024	Melding om vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon til nyttetransport med snøskuter til Store Gåsvatn - Benedicte Bøckmann og Christine Bøckmann- Wilson		2018/6621
DS 68/2024	Melding om vedtak - Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til nyttetransport med snøskuter til Fuglvatn , Sølvbekk og Rosna - Sulitjelma Jeger og Fiskeforening		2013/599
DS 69/2024	Tillatelse fra verneforskriften for transport av varer m m til egen hytte - Láhko nasjonalpark - Karl Christian Hals	X	2016/7439
DS 70/2024	Melding om vedtak - Sjunkehatten nasjonalpark - tillatelse fra motorferdselsforbudt for transport av varer og utstyr til privat hytte - Jann Haugen og Kato Haugen		2012/1047
DS 71/2024	Søknad om dispensasjon - tak over inngangsparti - Gåsvatnan landskapsvernområde - Robert Hasselbergsen		2024/6516

	og Guro Nordvik	
DS 72/2024	Tilbakemelding - søknad om bruk av drone - Rago nasjonalpark - Framinord v/Henriette Næss Ebbesen	2024/7551
DS 73/2024	Junkerdal nasjonalpark - Dispensasjon for bruk av snøscooter ved transport til hytte i Øvre Risedal - Erik Hugås	2024/5962
ST 31/2024	Referatsaker	
RS 16/2024	Rapport 3 - dispensasjon - innsamling plantebelegg - Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Salten Naturlag	2023/1816
RS 17/2024	Informasjonspunkt på Laksvollen i Grane kommune	2024/8467
RS 18/2024	Ferdigstilt mulighetsstudie for innfallsport Rago nasjonalpark- Agraff arkitektur AS	2024/4256
RS 19/2024	Endelig godkjenning av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet	2019/3977
RS 20/2024	Rapport 4 - dispensasjon - innsamling av plantebelegg - Junkerdal nasjonalpark - Dypen naturreservat - Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Salten naturlag	2023/1816
ST 32/2024	Møtedatoer for Midtre Nordland nasjonalparkstyre 2025	2024/8581
ST 33/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Innmelding av behov til drift av nasjonalparkstyret, forvaltningsplanarbeid og kartleggingsmidler i 2025	2024/8581
ST 34/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Søknad om tiltaksmidler for 2025	2024/8581
ST 35/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - oppnevning av rådgivende utvalg for perioden 2024 - 2027	2023/33709
ST 36/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre- ramme for videre arbeid med utvikling av innfallsporter	2024/8686
ST 37/2024	Saltfjellet landskapsvernområde- Midtre Nordland nasjonalparkstyres innstilling til videre arbeid med problematikken rundt vardebygging ved Polarsirkelsenteret	2024/5770
ST 38/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre- Brev fra KLD om Utredning av organisering av verneområdeforvaltere- deltagelse på teamsmøte	2024/8849
ST 39/2024	Eventuelt	

ST 29/2024 Godkjenning av innkalling / protokoll
ST 30/2024 Delegerede saker
DS 62/2024 MIDNOR - Søknad om dispensasjon - Helikopterbruk - Sauesanking i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Østre Nylaeng Gård Olsen
DS 63/2024 Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon for bruk av snøskuter for transport til hytte ved Kvitbergvatn - Vidar Holm
DS 64/2024 Søknad om dispensasjon - frakt av ved og utstyr til fritidshus - Sjunkhatten nasjonalpark - Per Albert Moen
DS 65/2024 Melding om vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon til nyttetransport med snøskuter til Store Gåsvatn - Benedicte Bøckmann og Christine Bøckmann-Wilson
DS 66/2024 Melding om vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon for bruk av snøskuter til hytte i Stabbursdalen - Stein Tollånes og Reidar Cristoffersen
DS 67/2024 Melding om vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon til nyttetransport med snøskuter til Store Gåsvatn - Benedicte Bøckmann og Christine Bøckmann-Wilson
DS 68/2024 Melding om vedtak - Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til nyttetransport med snøskuter til Fuglvatn , Sølvbekk og Rosna - Sulitjelma Jeger og Fiskeforening
DS 69/2024 Tillatelse fra verneforskriften for transport av varer m m til egen hytte - Láhko nasjonalpark - Karl Christian Hals
DS 70/2024 Melding om vedtak - Sjunkhatten nasjonalpark - tillatelse fra motorferdselsforbudt for transport av varer og utstyr til privat hytte - Jann Haugen og Kato Haugen
DS 71/2024 Søknad om dispensasjon - tak over inngangsparti - Gåsvatnan landskapsvernområde - Robert Hasselbergsen og Guro Nordvik
DS 72/2024 Tilbakemelding - søknad om bruk av drone - Rago nasjonalpark - Framinord v/Henriette Næss Ebbesen
DS 73/2024 Junkerdal nasjonalpark - Dispensasjon for bruk av snøscooter ved transport til hytte i Øvre Risedal - Erik Hugås
ST 31/2024 Referatsaker

Fra: MAGNE STENSLAND[mag-ste@online.no] Sendt: 07.09.2024 09:08:50 Til: Rova, Johan[johan.rova@statsforvalteren.no] Tittel: Rapport om innsamling av plantebelegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Rapport om innsamling av plantebelegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre sommeren 2024, utført av Magne Stensland.

Henviser til Samarbeidsavtalen om kartlegging av karplanter, alger, moser, sopp og lav i Midtre Nordland nasjonalparkstyre sine verneområder.

Med unntak av ett funn bestemt til oppdalsildre på Storpåskfjellet og funn av knoppsildre med greiner, er alle beleggseksemplarer bestemt av Bernt-Gunner Østerkløft. Samtlige plantebelegg er sendt til Tromsø museum – universitetsmuseet. De er også registrert i Artsobservasjoner.

Etter det jeg kan finne er det få belagte funn av snømure og flågmure i Saltfjellet/Svartisen NP.

Ett belagt funn av snømure fra 1976 på Storpåskfjellet.

2 belagte funn av flågmure nord for Krukki fra 1967 av Sivertsen, Løkken og Rør.

Ett belagt funn av flågmure ved Bukkhågen fra 1967 av samme personer.

Dette er de eneste belagte funn av snømure og flågmure innenfor Saltfjellet NP, som jeg kan finne. Ikke-belagte funn av både snømure og flågmure er registrert på østsiden av Skogfjellet (Vuomavarre) i Tollådalen. Snømure kan forveksles med flågmure, derfor trengs belegg for å fastslå arten.

Jeg fant det derfor nødvendig å ta noen belegg for å finne ut om det vokser snømure, flågmure eller begge arter på Skogfjellet og Storpåskfjellet. Bernt-Gunnar Østerkløft har undersøkt alle belegg og finner at de er snømure og ikke flågmure.

Nedenfor følger en kort oversikt over innsendte plantebelegg.

Skogfjellet (Vuomavarre), 17.06.24

Snømure,	492510	7408943,	nr. 35553057
Snømure,	492566	7408766,	nr. 35553069
Snømure,	492757	7408705,	nr. 35553140
Snømure,	492901	7407471,	nr. 35553174
Snømure,	492306	7407685,	nr. 35553265

Storpåskfjellet, 27.06.24

Snømure,	496346	7410989,	nr. 35480536
Snømure,	496392	7410804,	nr. 35480548
Snømure,	496527	7410383,	nr. 35480558
Snørublom,	497267	7409365,	nr. 35480563
Oppdalssildre,	497941	7409228,	nr. 35447982

Øst for Lomvatnet, 27.06.24

Fjellkveke,	499488	7409180,	nr. 35448093
-------------	--------	----------	--------------

Doarrovagge, 21.07.24

Knoppsildre med greiner,	552567	7432842,	nr. 35286073
Knoppsildre med greiner,	552836	7432934,	nr. 35286095

Gasskavarre, 21,07,24

Polarvier,	553058	7435082,	nr. 35524999
Snørublom,	553058	7435082,	nr. 35524970
Frøfjellrapp,	553058	7435082,	nr. 35524951

Dypendalen, 03.08.24

Rypebunke,	526500	7394909,	nr. 35435988
Rypebunke,	526688	7395215,	nr. 35439313

Dypendalen 04.08.24

Mykrapp,	529520	7390968,	nr. 35438918
Jervrapp,	528195	7392415,	nr. 35436970
Fjellstjerneblom,	528195	7392415,	nr. 3552297

Dypendalen 05.08.24

Nordlandsstarr, 524937 7397995, nr. 35439871

Vierstarr, 525342 7397514, nr. 35439535

Sokumtinden 14.08.24

Mykrapp, 470528 7421216, nr. 35557539

Savjord, 07.09.24

Magne Stensland

Fra: Aarstrand, Bjørnar[bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no]

Sendt: 07.11.2024 18:10:20

Til: Wika, Jannike Elise;Brekke, Marte;Moldestad, Torbjørn;Ingvaldsen, Inge Sollund;Sørensen, Emma Andrea;Kvalshaug, Ole-Jakob;Lium,

Sigrid[jannike.wika@statsforvalteren.no;Marte.Brekke@statsforvalteren.no;torbjorn.moldestad@statsforvalteren.no;inge.ingvaldsen@statsforvalteren.no;emma.andrea.sorensen@statsforvalteren.no;ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no;sigrid.lium@statsforvalteren.no]

Kopi: Godal, Bjørn[bjorn.godal@statsforvalteren.no];Tødås, Tore[tore.todas@statsforvalteren.no];

Tittel: Notat om informasjonspunkt på Laksvollen i Grane kommune

---

Hei,

Viser til tidligere informasjon om Laksvollen i Grane kommune.

Vedlagt ligger et notat som kan brukes som orientering til deres styrer. Ta gjerne kontakt med meg eller Tore Tødås i Børgefjell hvis det skulle være spørsmål til prosjektet eller fremdriften.

Med vennlig hilsen/ heelsegh luvhtie

Bjørnar Aarstrand

Nasjonalparkfovalter

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve

**Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyret**

Telefon: 75 54 78 19

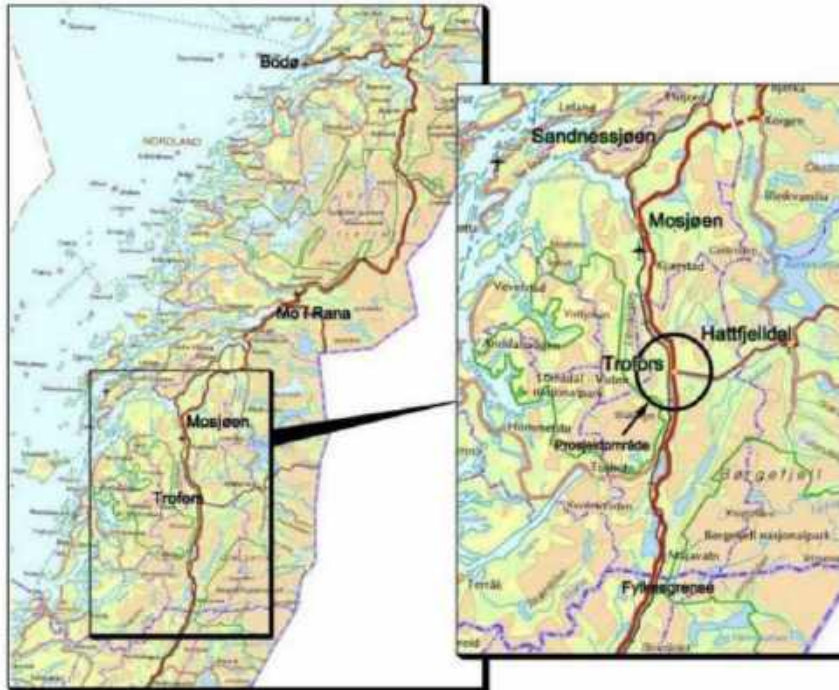
Mobil: 94 85 08 08

E-post: bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no

Web: <https://lomsdalvisten.no/>

Laksvollen ved Trofors i Grane kommune.

I forbindelse med omlegging av E6 gjennom Svenningdal, Grane overtar Grane kommune et deponiområde på rundt 18. mål like ved E6. Dette området har fått navnet, «Laksvollen» og vil bli et naturlig stoppested like sør for Trofors sentrum.

Hvorfor?

- Grane kommune er første nordlandskommunen man møter langs E6
- Grane kommune er et knutepunkt nord – sør gjennom E6 og jernbane, og øst – vest via FV76 (Tosenveien) og RV 73 (Sverige)
- Kundegrunnlag for bedrifter langs «gamle E6» blir redusert. Kommunen legger til rette for eksisterende bedrifter på Laksvollen
- Skape «ny gnist» i lokalsamfunnet.

Statens vegvesen anslår et omfang på 2150 kjøretøy/døgn i 2040. Av dette er 15% tungtrafikk.

Prosjektet Laksvollen.

Grane kommune har i dag status som nasjonalparkkommune og er vertskapskommune for 2 nasjonalparker (Børgefjell og Lomsdal-Visten) samt flere mindre verneområder.

Arealet på Laksvollen er ferdig regulert og i reguleringsbestemmelsene ligger det blant annet inne føringer for arkitektur og bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Tanken er at Laksvollen skal bli en attraksjon i seg selv gjennom særegen arkitektur, nærhet til laksevasdrag, gode stoppeffekter og et godt tjeneste- og aktivitetstilbud rundt og på selve Laksvollen.

Eksempler på attraksjoner på Laksvollen:

- «Storlaksen»
- Hundelufftegård
- Lekeplass/Rasteplass
  - o Zipline
  - o Buldreskulptur
  - o Bord, benker og badstue
- Trixie (vegkro/restaurant og overnatting)
- Ladding og drivstoff
- Bobilcamp
- Elvepromenade og natursti
- (dagligvare)
- (publikum/kontorbygg)

Bilde: Utsnitt av prospektet for Laksvollen i Grane – Grane nasjonalparkkommune

Informasjon om nasjonalparker og besøkssentrene i Nordland.

Grane kommune har i første omgang invitert «lokale» nasjonalparker, Lomsdal-Visten og Børgefjell inn for å delta i prosjektet med informasjon, og det er innledet et samarbeid med Miljødirektoratets merkevaregruppe for bruk av «merkevaren for Norges nasjonalparker». Mens prosjektet har gått fremover har man innsett at det er

et poeng at vi allerede her kan informere om nasjonalparker og besøkscenter i hele Nordland. Som tidligere innledet, så er Grane kommune et knutepunkt nord – sør og øst – vest og den første kommunen vi møter langs E6 i Nordland.

Dette informasjonspunktet vil bli et viktig punkt for å knytte Nordland sammen, nå besøkende tidlig og starte «kundereisen» enten de besøkende skal til Lofoten, Vega, Møysalen eller Saltdal. Tanken er å

Verneområde- og nasjonalparkforvaltere fra Nordland var sommeren 2024 invitert til befarings på Laksvollen med Grane kommune.

Planen er da å bruke 3 av totalt 12 tavler etter merkevaren for å presentere og fremheve besøksmål i Nordland. Innholdet på disse tavlene vil bli utviklet i løpet av vinteren 2024/2025 i samråd med respektive forvaltere. Forslag til presentasjon under:

Oversikt over nasjonalparker i Nordland

Temaplakat om utvalgte besøksmål i nasjonalparker

Temaplakat om besøkscenter

Forslag til plakater med bruk av merkevaren. Størrelsen på plakaterne er 70*100cm.

Finansiering av prosjektet med informasjon.

Nasjonalparkstyrene for Børgefjell og Lomsdal-Visten har allerede i 2024 satt av tiltaksmidler til deler av prosjektet. Etter samtale med Miljødirektoratet er det fornuftig at det er disse to styrene som søker midler og finansierer og styrer hele dette delprosjektet, også det som omhandler andre verneområder og besøkscenter.

Denne informasjonen/notatet kan legges frem for nasjonalpark- eller verneområdestyre til orientering. Dersom det er ønske om mer informasjon kan forvalter i Børgefjell, Tore Tødås eller forvalter i Lomsdal-Visten, Bjørnar Aarstrand kontaktes.

Se også prospektet som kommunen har laget av Laksvollen [her](#).

Rago
nasjonalpark

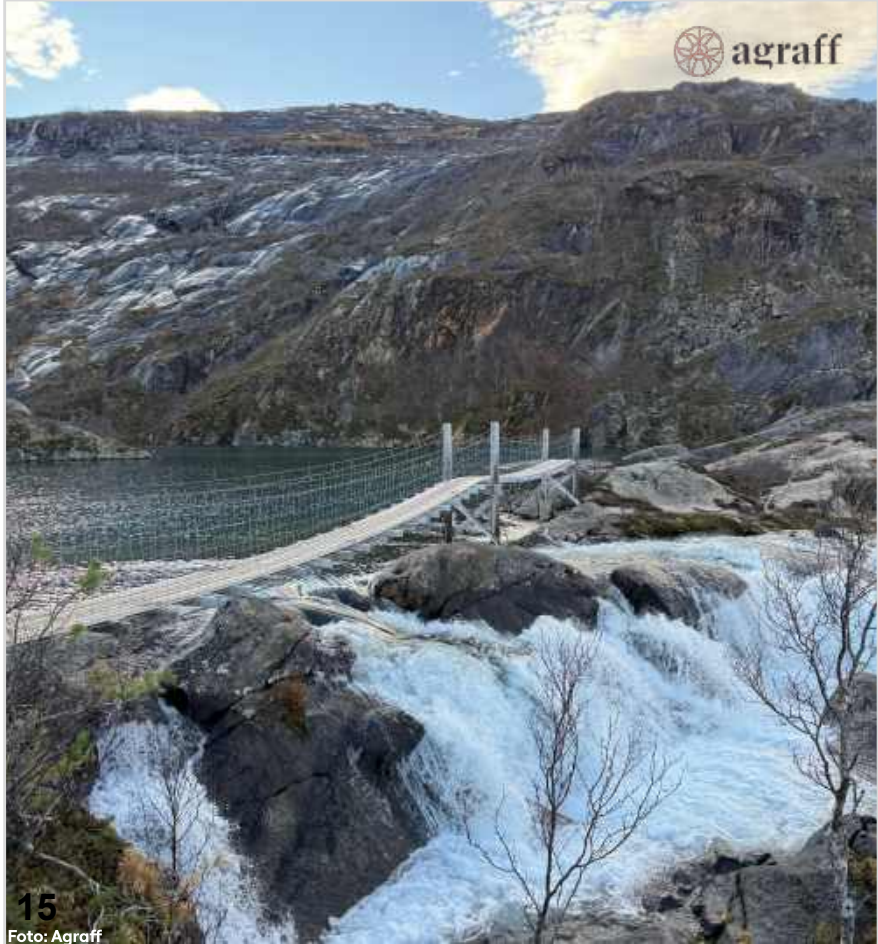
29.nov. 2024

Mulighetsstudie Rago

Innhold

- 01 Oppdragsgivers beskrivelse
- 02 Situasjon
- 03 Mulighetsstudie med tre alternativ
- 04 Alt. A Ressurser på Øyra
- 05 Alt. B Ressurser på Litjsand
- 06 Alt. C Fordele på Litjsand og Lakshol
- 07 Eiendom, regulering, og dispensasjon
- 08 Prosess og Faste element

Rago
nasjonalpark

Foto: Aaraff

Kilde: Bilag 1

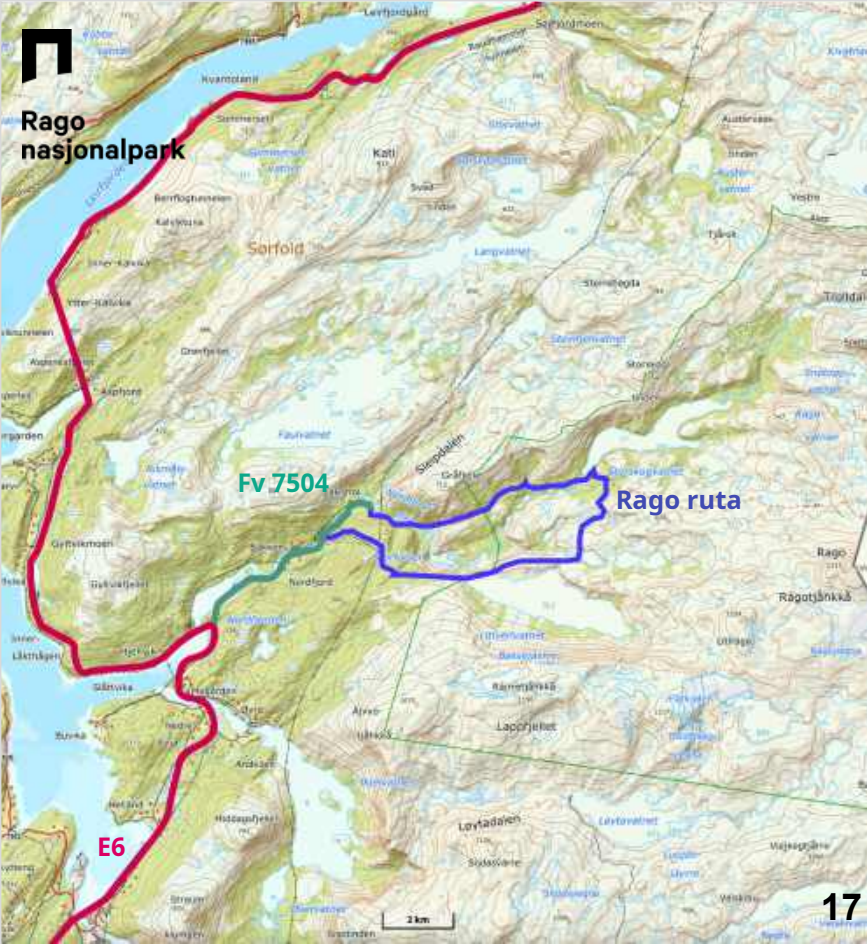

Oppdragsgivers beskrivelse

Et av målene i besøksstrategien for Rago nasjonalpark er forbedring av eksisterende innfallsport i Nordfjord i Sørfold kommune, med vekt på startpunktene Litjsand og Lakshol. Prosjektets hovedmål er å se på de eksisterende startpunktene mer i ett. Mulighetsstudiet skal omfatte strekningen langs fylkesvei 7504 fra avkjøringen fra E6 etter Tennflågtunnelen til Lakshol. Hele strekningen regnes som «Innfallsport Rago». Allerede etablerte informasjonspunkter langs fylkesvei 7504, Øyra camping, bygninger og parkeringsplasser omfattes av mulighetsstudien.

01

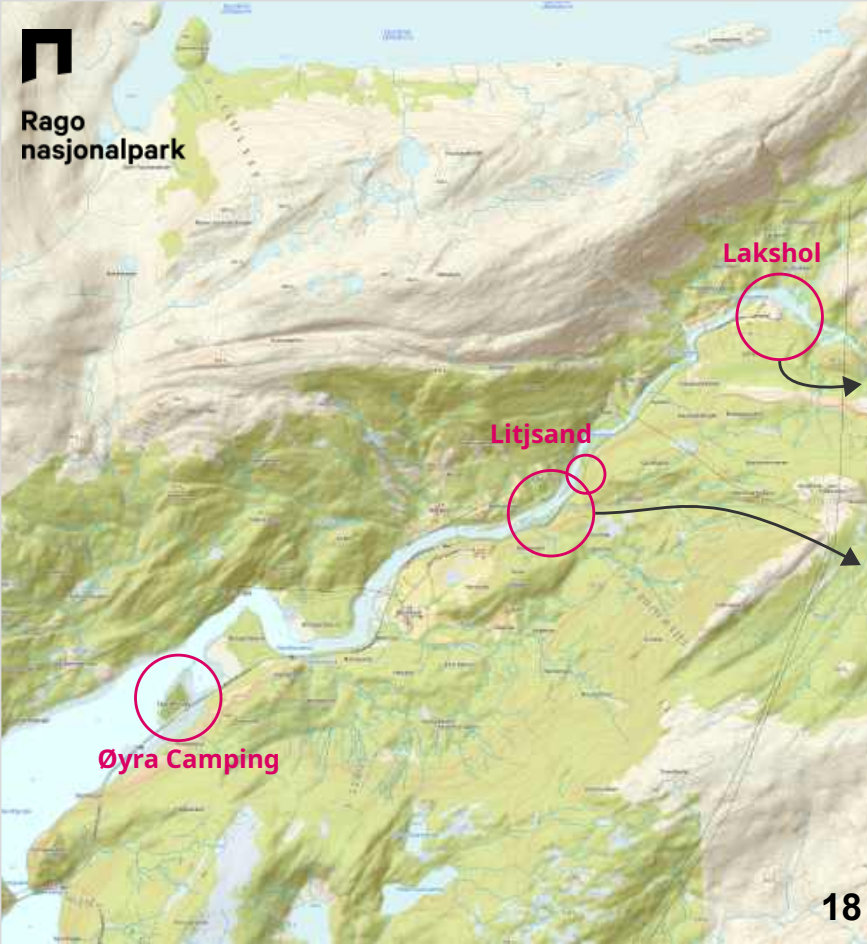

Overordnet

Man kommer til Innfallsporten til Rago når man følger E6 nordover fra Fauske og tar av på Fv 7504. Etter Bakken bro blir denne vegen kommunal. Derifra går det en gangsti inn til nasjonalparken. Denne ruten er enten en rundtur eller gå tur til/fra samme startpunkt

Rago
nasjonalpark

02 Situasjon

Innfallsporter

Eksisterende Innfallsporter finnes langs Nordfjordelva, i Litjsand og Lakshol. Videre finnes det info om nasjonalparken i Øyra camping. De sorte pilene angir hovedstien mot Rago. Korteste veg til fossen i Rago er fra Litjsand. Sørfold kommune har etablert en ekstra parkeringsplass nord for Litjsand (vist med liten sirkel). Øyra camping er plassert rett etter tunell-åpningen etter at man har tatt av fra E6

Rago
nasjonalpark

Parkeringsplass nord for Litjsand nord. Foto: Agraff

02 Situasjon

Litjsand nord

For å avhjelpe kapasiteten er det anlagt en parkeringsplass langs vegen nord for Litjsand. Denne er derimot lite brukt. Lite oppmerking og liten snuplass fører til at de bilene som parkerer her kjører over den etablerte rabatten.

02 Situasjon

Øyra Camping

Øyra Camping er en tradisjonell campingplass med beboere i hovedsak fra Nordland. Det finnes parkeringsplass og fasiliteter for bobil-turister. Kommunen betaler for drift og tilgang til toalett.

19

Innkjøring til Øyra Camping. Foto: Agraff

02

Rago
nasjonalpark

Parkeringsplass på Litjsand. Foto: Agraff

02 Situasjon

Litjsand

Starten på stien fra Litjsand er en driftsveg for tømmerhogst. Det ble etablert en lagringsplass for tømmer. I dag brukes denne som parkering for folk som går inn i Rago. Det står et informasjonsskilt om nasjonalparken og en gapahuk. Det finnes en utedo som brukes av turister i området. Den bærer preg av høy bruk og toalettkapasiteten er vurdert til å ikke være tilstrekkelig.

02 Situasjon

Lakshol

Lakshol er et endepunkt på vegen. Det er etablert en sнопlass for busser og parkeringsplasser. I tillegg er det informasjonsskilt for nasjonalparken av gammel type. Det går sti inn til Rago fra Lakshol

20

Sнопlass Lakshol. Foto: Agraff

Ny E6 – Nye skilt

Oversiktskart over Rago nasjonalpark og tilhørende informasjonspunkt, hentet fra norgesnasjonalparker.no

Revidert med nye ikoner av Agraff Arkitektur AS på punktene: Kobbelv vertshus, Øyra camping, Lakshol, Litjsand, Straumen, Megården og Sommerset. Regulert ny E6 er også markert.

Rago
nasjonalpark

Mål: Håndtere besøkstrykket på Rago

03 Mulighetsstudie med tre alternativ

Tre strategier

Alternativ A: Ressurser på Øyra

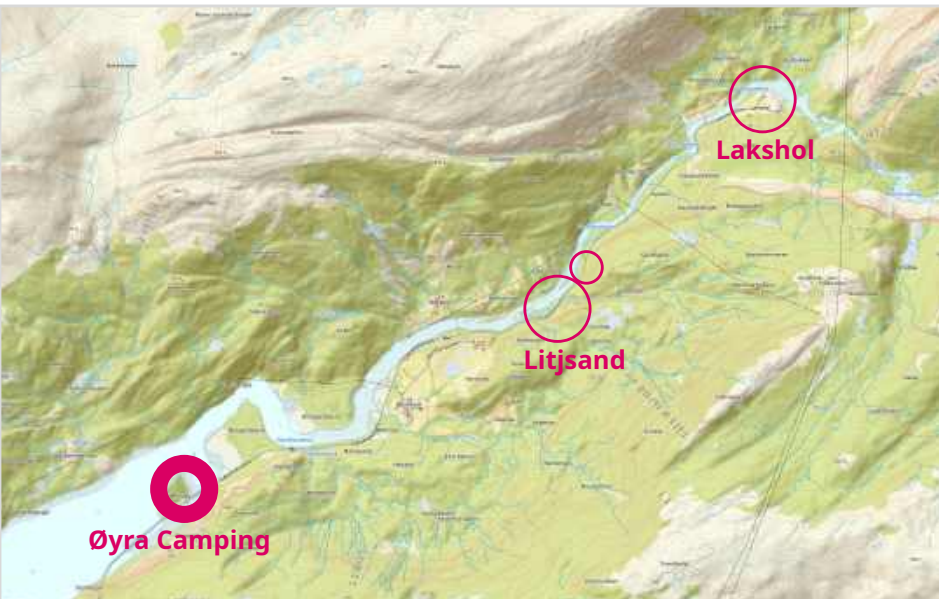
Ved å øke parkeringskapasitet for personbiler og bobiler ved Øyra camping og samtidig gi flere opplevelser her, kan mange velge å campe uten å ønske å ta turen til Rago. I dette tilfellet oppgraderes bare Litjsand med nye skilt og ekstra toalett. I Lakshol planlegges ingen tiltak

Alternativ B: Ressurser på Litjsand

Alternativet øker kapasiteten på parkering, toalett, og opphold på Litjsand. Med en solid oppgradering her kan mange av dagens problemer løses. For Øyra gjøres ingen tiltak. Men skilt kan vurderes. Lakshol får en mindre oppgradering.

Alternativ C: Fordele ressurser på Litjsand og Lakshol

Dette vil være det mest ressurskrevende alternativet. Lakshol oppgraderes med bussparkering. Samtidig blir også Litjsand oppgradert. Men i mindre grad enn alternativ B.

Ressursbruk A

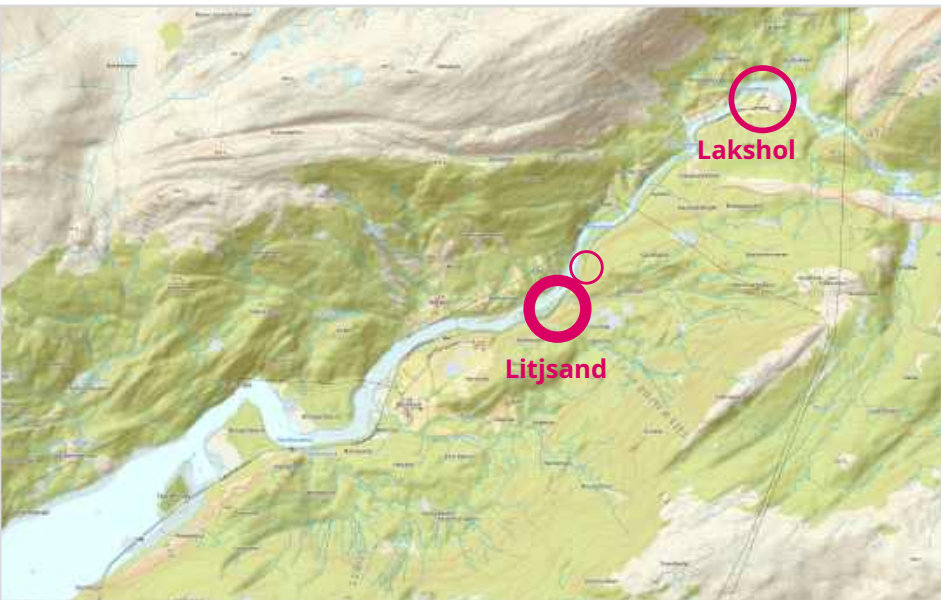
I alternativ A legger vi til rette for at størstedelen av ressursene, både i tid og budsjett brukes på Øyra Camping. Vi legger om avkjøringen fra Fv 7504 og setter inn flest tiltak her. Det gjøres bare mindre forbedringer på Litjsand og Lakshol. Alternativet er godt dersom det kan etableres et tett samarbeid med Øyra camping

04 Alt. A Ressurser på Øyra Øyra Alternativ A

- Ny regulert avkjøring
  - 15 nye parkeringsplasser
  - 3 nye HC-parkingsplasser
  - 2x2 toalettbygg
  - Konsentrasjon av skilting, mer tid til og lese her
  - Samlingsplass - grill, benk og utsikt mot Rago.
  - Natursteinsheller
  - Beholde større vegetasjon
  - Flytte renovasjon
-
- I henhold til tilbakemelding under presentasjon av foreløpig materiale ble alternativ A sett på som lite aktuelt på grunn av lite interesse fra Øyra Camping, 1. november 2024.

Ressursbruk B

I alternativ B konsentreres ressurser på Litjensand. Toalettkapasitet og parkeringskapasitet økes kraftig. Litjensand tilrettelegges også for opphold. I dette alternativet gjøres ingen tiltak på Øyra camping. Men skilting kan vurderes i nærheten til bobilparkeringsplassen. Lakshol får merkede plasser og oppgraderte skilt. Det forutsettes at buss til Lakshol kan snu her og parkere og vente ved Litjensand. Fordelen med alternativet er at det konsentrerer tiltak på ett sted. Dette reduserer ressursbruk.

05 Alt. B Ressurser på Litjsand Litjsand B

- 35 p-plasser
- Busslomme
- Asfaltert, markert med hvit stripe og skiltet.
- Kant avgrensning som hindrer feilparkering.
- Kampesteiner
- Natursteinsdekke
- 2x2 toalettbygg inkl. HC og dusjmulighet.
- 3x skilt
- 3x benker
- Eks. grillplass og gapahuk.
- Adkomst til vannet - vekk fra fiskeplass
- Beholde eks. vegetasjon

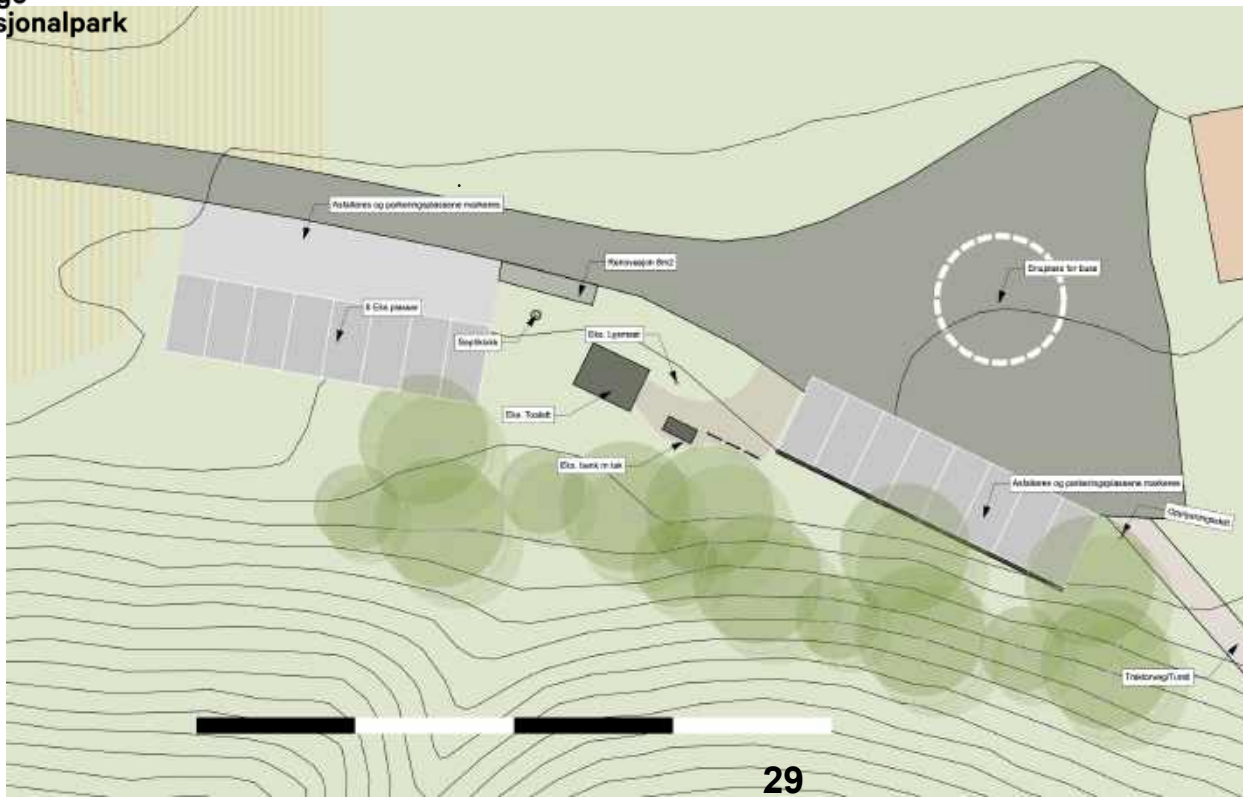

Adkomst til vannet nedenfor eksisterende gapahuk

05 Alt. B Ressurser på Litjsand Lakshol B

05 Alt. B og C
Øyra B og C

- Skilting
- Annonsererobilparkering og overnatting

Ressursbruk C

I alternativ C oppgraderes både Litjsand og Lakshol. Men det blir mindre parkeringsplasser for Litjsand enn i alternativ B. Fordelen med dette alternativet er at begge startpunktene til stien har gode fasiliteter og til sammen vil de dekke dagens og fremtidens behov godt. Bakdelen med alternativ C er et ressursbruket både på planlegging og etablering vil bli høy. Det er også dette alternativet som "drar" folk lengst inn mot nasjonalparken.

Litjsand C

- 20 p-plasser
- Asfaltet og markert med hvit stripe
- Kantavgrensning som hindrer feilparkering.
- Kampestener
- Natursteinsdekke
- 2x2 toalettbygg inkl. HC og dusjmulighet.
- 3x skilt
- 3x benker
- Eks. grillplass og gapahuk.
- Beholde eks. vegetasjon

Litjsand C

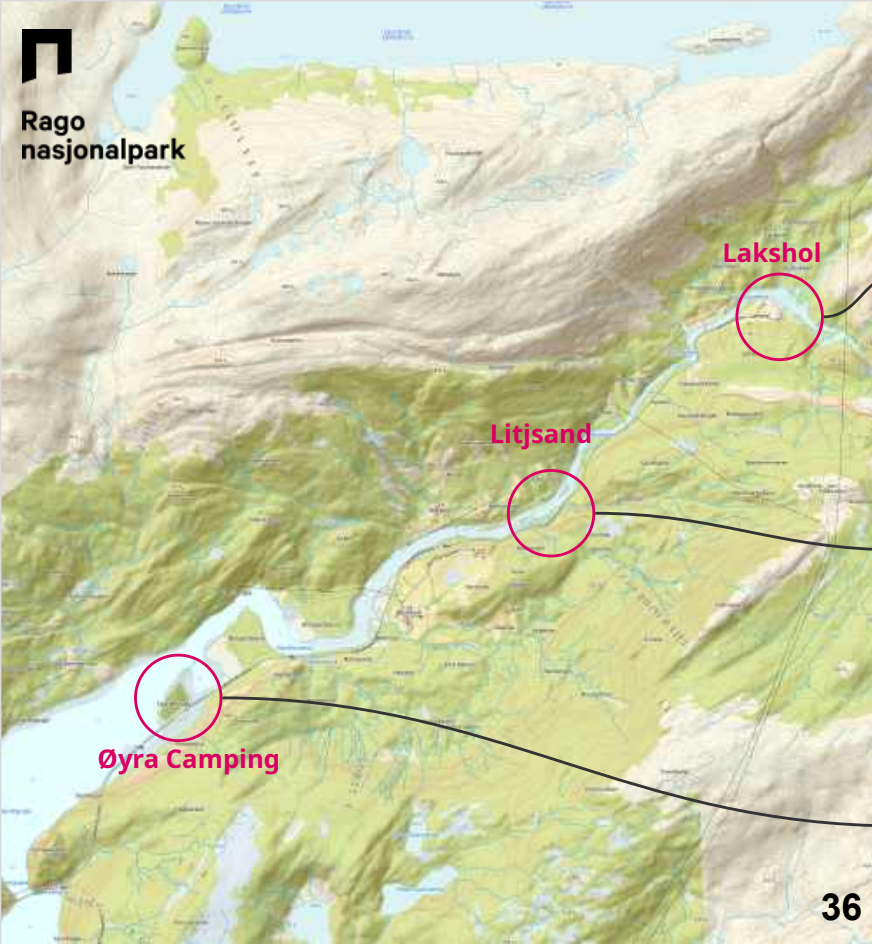
Forslag til innfallsport ved Litjsand dersom det legges like mye resurser her som Lakshol

- Asfaltere og markere 8 stk. nye plasser mot øst.
- Utvide eks. parkering til 16 stk. asfaltere og markere.
- Markere snusirkel, definere og signalisere at dette ikke er parkeringsplass.
- Defineret areal til renovasjon
- Bussparkering
- Beholde sittegruppe og toalettbygg.
- Natursteinsdekke
- Bytte til nye skilt, 3 stykker 900mm.

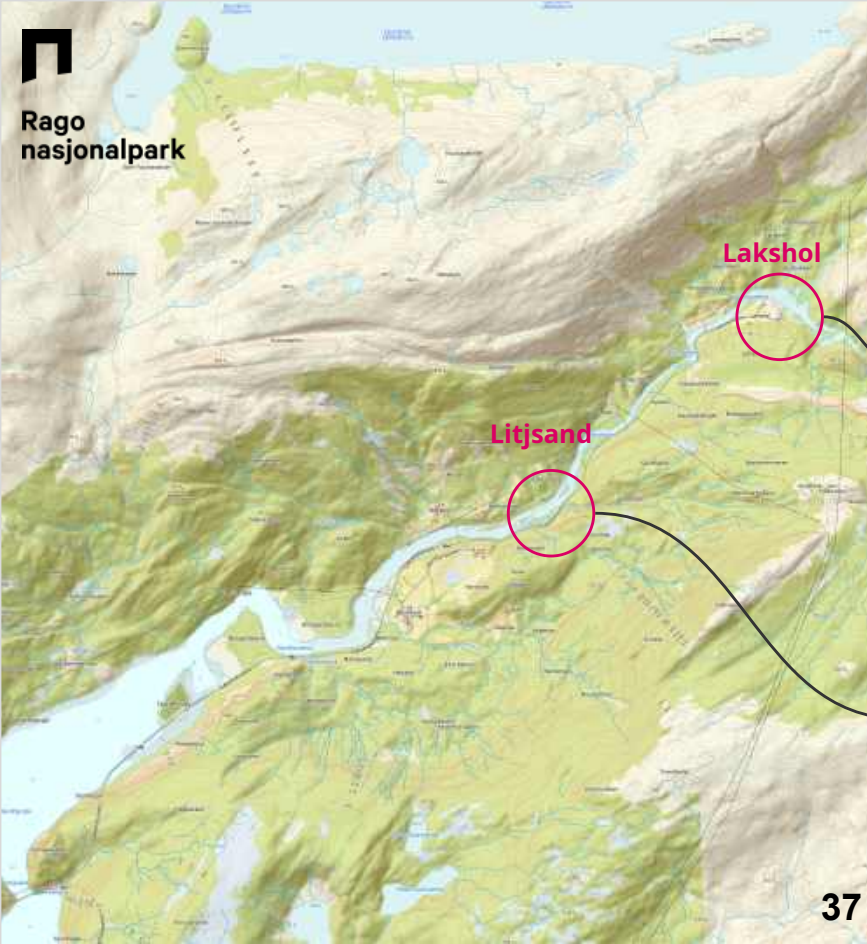

Lakshol med foreslåtte asfalterte flater

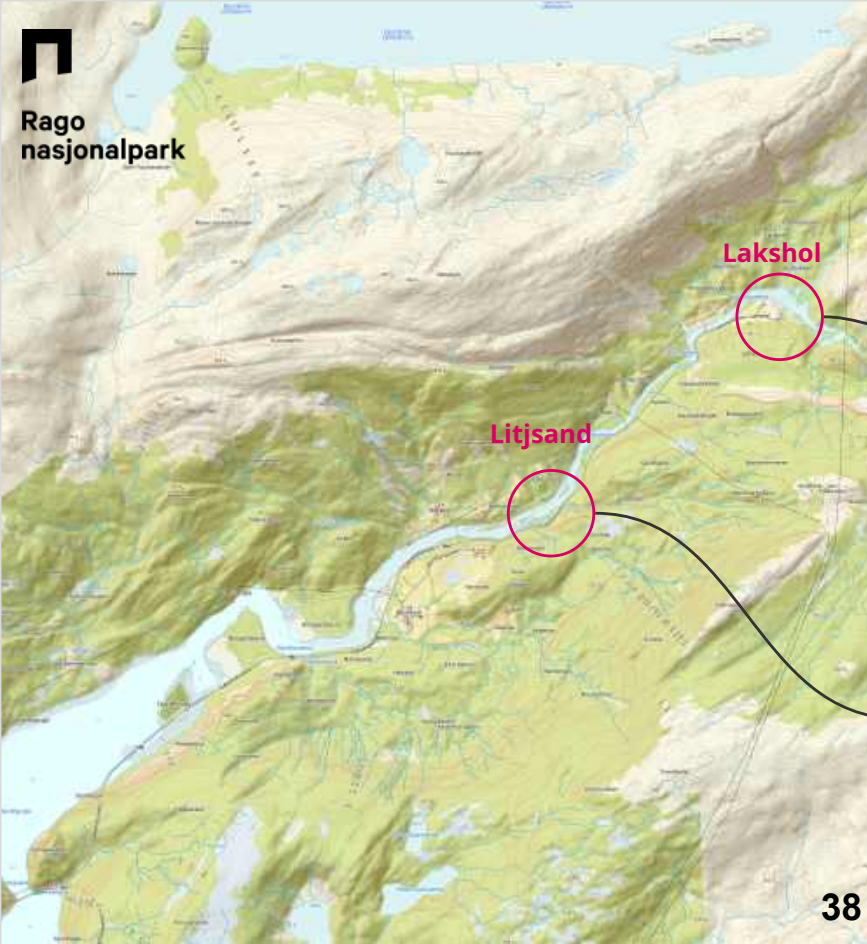
Alternativ A

- Det bør etterstrebes enkle tiltak som oppmerking av parkeringsplasser og utskifting av skilt som ikke behøver søknad eller regulering
- Eventuell dispensasjon
- Behov for illustrasjonsplan og tekniske planer
- Behov for oppmålingsforretning
- Innspill til rullering av KPA kan gjøre at regulering ikke blir nødvendig.
- Vi antar at det vil bli behov for regulering, helst i samarbeid med Øyra camping
- Avkjørsel til Fv 7504 vil ta tid i planarbeidet

Alternativ B

- Det bør etterstrebes enkle tiltak som oppmerking av parkeringsplasser og utskifting av skilt som ikke behøver søknad eller regulering
  - Behov for illustrasjonsplan og tekniske planer
  - Alternativet forutsetter en formålsendring på totalt 90 m²
  - Vi anbefaler innspill til rullering av KPA
-
- Vi antar at det vil bli behov for detaljregulering
  - Behov for oppmålingsforretning
  - Alternativet forutsetter en formålsendring på totalt 1000 m²
  - Vi anbefaler innspill til rullering av KPA

Alternativ C

- Vi antar at det vil bli behov for regulering. Bussparkeringsplassen i LNFR-området vil ta tid og være vanskelig å gjennomføre. Alternativet forutsetter en formålsendring på totalt 420 m²
- Vi anbefaler innspill til rullering av KPA

- Vi antar at det vil bli behov for detaljregulering
- Behov for illustrasjonsplan og tekniske planer
- Behov for oppmålingsforretning
- Alternativet forutsetter en formålsendring på totalt 610 m²
- Vi anbefaler innspill til rullering av KPA

Vurderinger og tilbakemeldinger

Mulighetsstudiet har blitt gjennomført som en prosess der Styringsgruppen og Sørfold kommune deltatt i utformingen av alternativene

Fredag 1. november ble et utkast til mulighetstudiet gjennomgått på Teams. Her deltok Styringsgruppen, Sørfold kommune, Øyra camping og Agraff. Utkastet inneholdt to alternativ. Alt. A der hovedvekt av tiltak lå på Øyra camping og Alt. B Øyra og Litjsand fordelte tiltak mellom seg. I begge alternativ fikk Lakshol mindre tiltak.

I presentasjonen var interessen fra eiere av Øyra camping litt mindre enn ventet. I tillegg var det bekymring for at kapasiteten på Litjsand i alternativ A ikke var høy nok og at det burde etableres et alternativ der kapasiteten i Litjsand økes. Videre kom det tilbakemeldinger om at buss måtte håndteres bedre i mulighetsstudien. Og at Lakshol burde oppgraderes i større grad.

Mulighetsstudien er revidert på bakgrunn av disse innspillene.

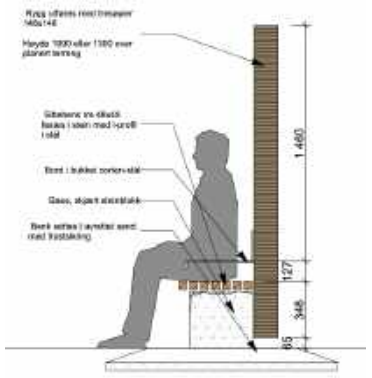
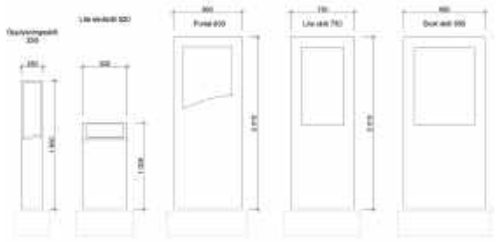
08 Faste element Litjsand nord

- Inn og utkjøring langs hele arealet
- viktig med god skilting
- Asfalteres og markeres
- Evt. plassering for tømmerdrift
- Samme løsning uansett alternativ

**Rago
nasjonalpark**

**08 Faste element
BENK OG SKILT**

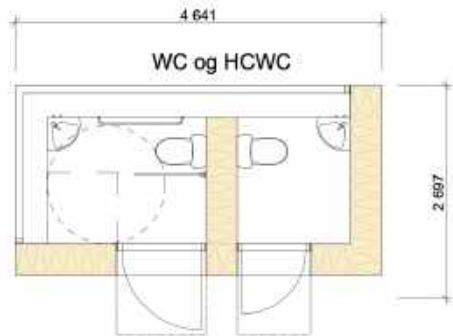
- Skilt i henhold til mal for nasjonalparker
- Stort skilt 950 mm bredde
- Lite skråskilt 520 mm bredde
- Opplysningskilt 250 mm bredde
- Benk er utviklet av Agraff for Nasjonalpark områder.
- Se vedlagte tegninger for utfyllende info. Alle mål i millimeter

Rago
nasjonalpark

08 Faste element TOALETT

- Enkel trekonstruksjon
- Fundamenteres på støpt plate
- Ett HCWC
- Ett WC
- Alle mål i millimeter

Rago nasjonalpark

- Dagens renovasjons-løsning.
- overfylt i sesong
- begrenset kapasitet til tømming fra SK?

08 Faste element RENOVASJON

- Container
- kan kildesortere
- bestemmer volumet av hva som kan kastes
- må hentes av annen bil

Dette notatet beskriver formelle avklaringer tilknyttet eiendom, reguleringsprosess, byggesøknader, og eventuelt søknader om dispensasjon dersom det skal gjennomføres tiltak i henhold til mulighetsstudiet som er utarbeidet av Agraff Arkitektur den 29.11.2024. Vi beskriver først dagens situasjon i del en og deretter konsekvensene av mulighetsstudiet i del to.

Del 1. Dagens situasjon

Eiendom

Innfallsportene berører private grunneiere, Sørfold kommune og Nordland fylkeskommune. Veg 7504, Laksholvegen, er eid av fylkeskommunen frem til broen over mot Bakken. Deretter er den kommunalt eid. Langs vegstrekningen ligger private eiendommer. Disse er utskilte bruksenheter fra gårdsnummer 37, 38 39, og 40. Øya Camping tilhører alle gårdsnummer 33 med ulike bruksnummer.

Eiendomsgrenser langs fylkeskommunens del av veg 7504 har nylig hatt grenseoppgang og er nøyaktig oppmålt. Grensene langs kommunens del av vegen (fra broen over mot Bakken og til Lakshol er usikre. For å få klarhet i disse må det gjøres en oppmålingsforretning.

For de private eiendommene er eiendomsgrenser mellom bruksenheter usikre, og enkelte eiendommer har ikke fastsatt gårds og bruksnummer.

I samtaler med Geodata oppmåling og kart i Sørfold kommune er det antydnet at dialog og avtaler med grunneiere ikke er vanskelige å få til, spesielt dersom det er snakk om tiltak som løser problem. Et eksempel kan være kantparkering langs vegen. Vi regner derfor at risiko knyttet til tiltak i private eiendommer mulighetsstudiet generelt er lav selv om eiendomsforholdene er uklare. For tiltak som berører fylkeskommunens eiendom kan risikoen være høyere.

Figur 1 Gul markering viser hvilken del av Laksholvegen som fylkeskommunen eier. Resten av vegen er kommunal

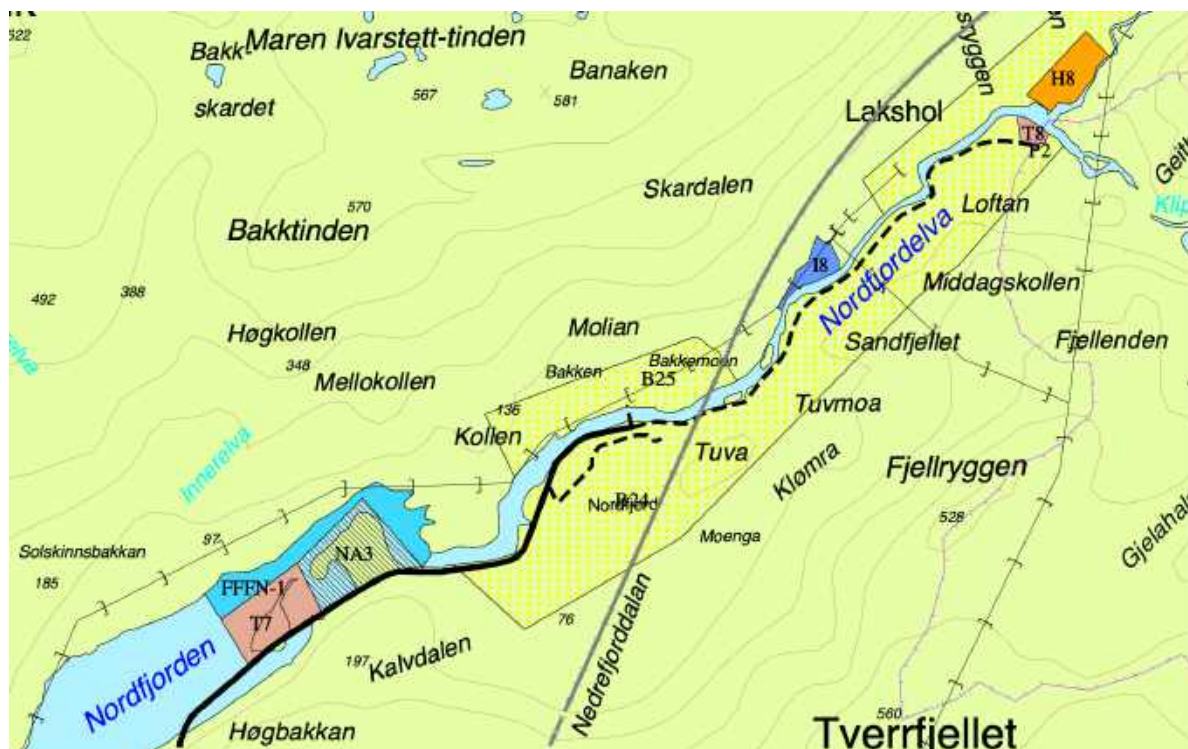
Starten på stien ved Litjsand og Lakshol er skogsveger som nylig har blitt opprustet ved hjelp av kommunale midler. Grunneiere har satt tomtegrunn til disposisjon for disse vegene.

Regulering

KPA

Området er omfattet av kommuneplanens arealdel (KPA) som gjelder i perioden 2010 – 2021. Det er ikke utarbeidet plan etter 2021 så derfor gjelder denne planen fortsatt. I denne planen er aktuelle områder gitt følgende krav og bruk:

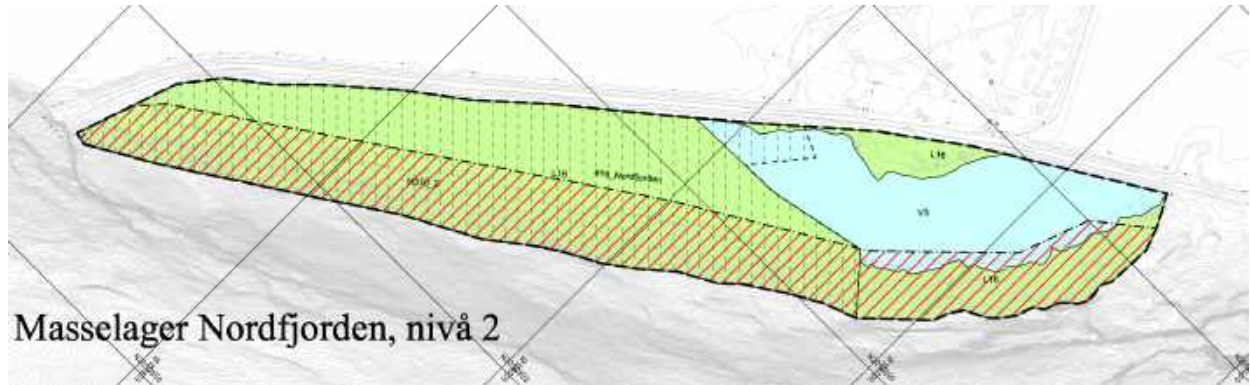
T7/T8	Nordfjord	Annet bygeområde (camping/overnatting, skytebaner m.m.)	Krav om reguleringsplan før fradeling / utbygging tillates
FFFN-1		Ferdselsområde	
NA3	Øyra naturreservat	Naturvernområder	
B24-B26	Nordfjord	LNF-B, boliger tillatt	Kan fradeles og bebygges med hjemmel i kommuneplanens arealdel. Det kan stilles krav om situasjonsplan med tilhørende infrastruktur i egnet målestokk.
I8	Lakshola kraftstasjon	Næringsområder	Krav om reguleringsplan før fradeling / utbygging tillates
H8	Nordfjord, øverst	Fritidsboliger	
	Øvrige areal	LNF-A, boliger ikke tillatt	

Figur 2 Utsnitt fra KPA, ulike farger angir ulike bruk som er fastsatt i planen.

E6 Megården Sommerset (2021002)

Reguleringsplanen for utbygging av E6 berører også tiltaksområdet. Det er regulert et deponi for tunellmasser og annen sprengning som vegutbyggingen medfører sør for Øyra camping. I planen er det ulike reguleringskart. Kartet som gjelder tiltaksområdet heter «Masselager Nordfjorden, nivå 2».

Figur 3 Utsnitt reguleringsplan. Øyra camping sees nordvest for planområdet.

Aktuell bestemmelse er: «Oppfylling av overskuddsmasser er tillatt. Gjennom naturlig terrengforming og revegetering skal naturfunksjon i oppfylt område skapes. Det tillates utskifting av stikkrenne gjennom vegen for å øke vannutskifting i V3 etter avsluttet arbeid.»

Arenjord (1971002)

Reguleringsplan for fritidsbebyggelse langs «Sleppa» nord for Lakshol. Dette området sammenfaller med H8 i KPA.

Del 2. Konsekvenser av mulighetsstudiet

Alternativ A og Alternativ B

Vi har delt mulighetsstudiet i tre alternativ. Alternativene antar at ressurser og budsjett er begrenset og viser to måter å fordele kostnader på. Alternativene viser også hvordan det er mulig å begrense besøket innover dalen og inn mot selve nasjonalparken.

Alternativ A

Alternativ A søker å lede færrest mulig av de besøkende inn i nasjonalparken og heller tilby opplevelser, parkering og informasjon ved Øyra camping. I dette alternativet konsentreres budsjett og tidsbruk rundt tiltak ved campingplassen mens Litjsand og Lakshol får mindre oppgradering i form av merkede parkeringsplasser og oppdaterte informasjonsskilt. For Øyra camping er det prosjektert en optimalisering av avkjørselen fra Fv. 7504 for å oppnå bedre plass til parkering og informasjon.

Alternativ B

I alternativ B er det antatt at besøket inn mot Nasjonalparken uansett vil øke og at man derfor må legge til rette for økt kapasitet ved Litjsand for å bære et større besøks trykk. I alternativ B er det behov for relativt store tiltak, som økt parkering og flere toaletter. I alternativ B forutsettes det også en oppgradering av Lakshol med oppmerking av parkeringsplasser, nye skilt, og bedre søppelhåndtering. I alternativ B forutsettes det at buss med passasjerer til Lakshol, slipper av seisende der, snur, og parkerer ved Litjsand.

Alternativ C

I alternativ C er det antatt at man vil behøve god kapasitet på begge utfartspunkt. Her er kapasiteten noe lavere på Litjsand mot at det etableres med parkering og bussparkering på Lakshol.

Konsekvenser av Alternativ A

Øyra camping

I alternativ A vil det være nødvendig med en detaljregulering av hele, eller deler av Øyra camping. Vi ser at det uansett er krav om detaljregulering etter KPA og en omlegging av krysset vil ytterligere forsterke behovet for dette. Vår erfaring er at omlegging av krysset vil kreve tid og utstrakt dialog med Fylkeskommunen. Videre kan en detaljregulering fastlegge fremtidig bruk av campingplassen og legge til rette for et riktig antall parkeringsplasser for bobiler og personbiler.

Reguleringsarbeidet vil kreve tett samarbeid med eiere av campingplassen og det anbefales at også de står som forslagsstillere formelt i planarbeidet.

Litjsand

I alternativ A vil det antakeligvis være tilstrekkelig med en søknad om rammetillatelse fulgt av illustrasjonsplan og eventuelt tekniske planer for VA og EI. Vi tolker at det er gitt hjemmel for dette i tabellen for reguleringsplaner over. Det er derimot ikke helt klart om dette bare gjelder tiltak knyttet til gårdsdrift eller det også kan brukes om tiltak knyttet til friluftsliv slik som parkering, skilt og toalett er.

Det kan bli aktuelt å dispensere fra bestemmelser og krav knyttet til LNF-B formålet. I en dispensasjonssøknad må det vises at fremtidig tiltak samlet sett vil gi en bedre situasjon. Dette mener vi det er grunnlag for å argumentere for her, og vi regner det sannsynlig at en slik dispensasjonssøknad vil bli innvilget. I alt regner vi tidsbruk knyttet til tillatelser for en begrenset utbygging av Litjsand, slik det er prosjektert i alternativ A, for relativt begrenset.

Ved Litjsand er vegen kommunal. For eiendomsforholdene har kommunen signalisert at det vil være relativt enkelt å lage avtaler om bruk av sidearealer til vegen, men det kan bli aktuelt å gjennomføre en oppmålingsforretning siden eiendomsgrensene er usikre

Konsekvenser av Alternativ B

Litjsand

I alternativ B vil parkeringsmengde og arealbruk utløse et behov for reguleringsplan. Det vil bli viktig å klarlegge trafikale forhold i planarbeidet. Vi forventer at det vil bli behov for en helhetlig trafikkrapport. Videre må det argumenteres for endret arealbruk i et LNFR-område. Og til slutt vil det måtte argumenteres for å legge til rette for økt ferdsel i nasjonalparken. Det er antatt at disse vurderingene vil ta noe tid i arbeidet med planen.

På befaring ble det oppgitt at det ikke var aktuelt med skogsdrift i området, men det kan likevel tenkes at det i fremtiden kan bli behov for lunneplass. Derfor kan det ved en utbygging av parkeringsplasser bli aktuelt å utforme de slik at de kan ha dobbeltfunksjon som parkering og lunneplass.

I regjeringens veileder for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluftsliv- og reindriftsområder (LNFR-områder) heter det at andre typer spredt bebyggelse i LNFR-områder er også mulig: «Dersom det er aktuelt å legge til rette for andre typer bebyggelse, anlegg eller tiltak

som ikke får vesentlige virkninger for miljø og samfunn, er det avgjørende at tiltakene har reell karakter av spredt bebyggelse. Eksempelvis kan det legges til rette for ulike tiltak knyttet til naturbaserte opplevelser som fotoskjul, jakttårn, enkle koier, gapahuk mv., småkraftverk eller naust etter denne bestemmelsen. Hvilke typer tiltak det åpnes for angis i så fall gjennom bestemmelser til formålet.» I KPA for Sørfold kommune er det derimot ikke gitt i bestemmelse at tiltak knyttet til f.eks. naturbaserte opplevelser er tillat innen formålet. Vi foreslår at styret for Nasjonalparken fremmer dette som et forslag til kommende rullering av KPA.

Lakshol

Tiltak som ligger innenfor P2 i kommunedelplanen vil bli relativt enkle å gjennomføre uten å måtte detaljregulere. Videre vil en utvidelse av parkeringen antakeligvis også kunne gjøres som en dispensasjonssøknad. I alternativ B dreier dette seg om rundt 90 m².

Konsekvenser av Alternativ C

I alternativ C antar vi at det vil bli behov for å regulere både Litjsand og Lakshol. Dette alternativet vil legge godt til rette for økt bruk av nasjonalparken og vi antar at det i likhet med alternativ B vil bli en diskusjon i planarbeidet om økt tilrettelegging er ønsket med hensyn til vern.

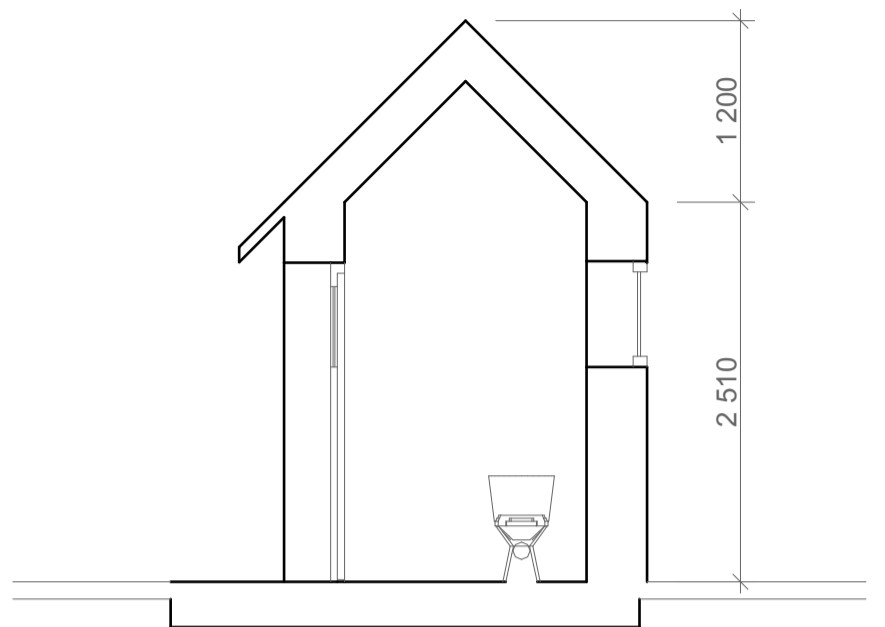
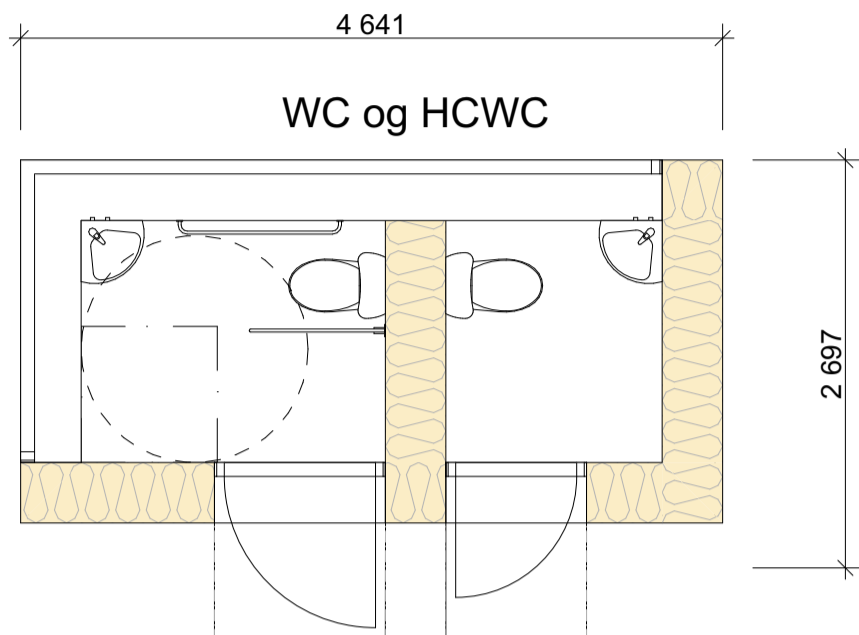
Litjsand

For Litjsand vil arealbruken utløse behovet for reguleringsplan. Men det kan også her være lurt å melde inn endringer ved rullering av kommende kommunedelplan for å berede grunnen for en detaljregulering.

Lakshol

I Lakshol er det i alternativ C foreslått en bussparkering i LNFR området. Denne kan bli vanskelig og/eller tidkrevende å regulere. Det kan være aktuelt å se på andre parkeringsalternativ for bussen for å minske reguleringsrisiko, men da antakeligvis på bekostning av trafikkflyt. Gjeldende plassering er ideell for flyt og trafikkikkerhet.

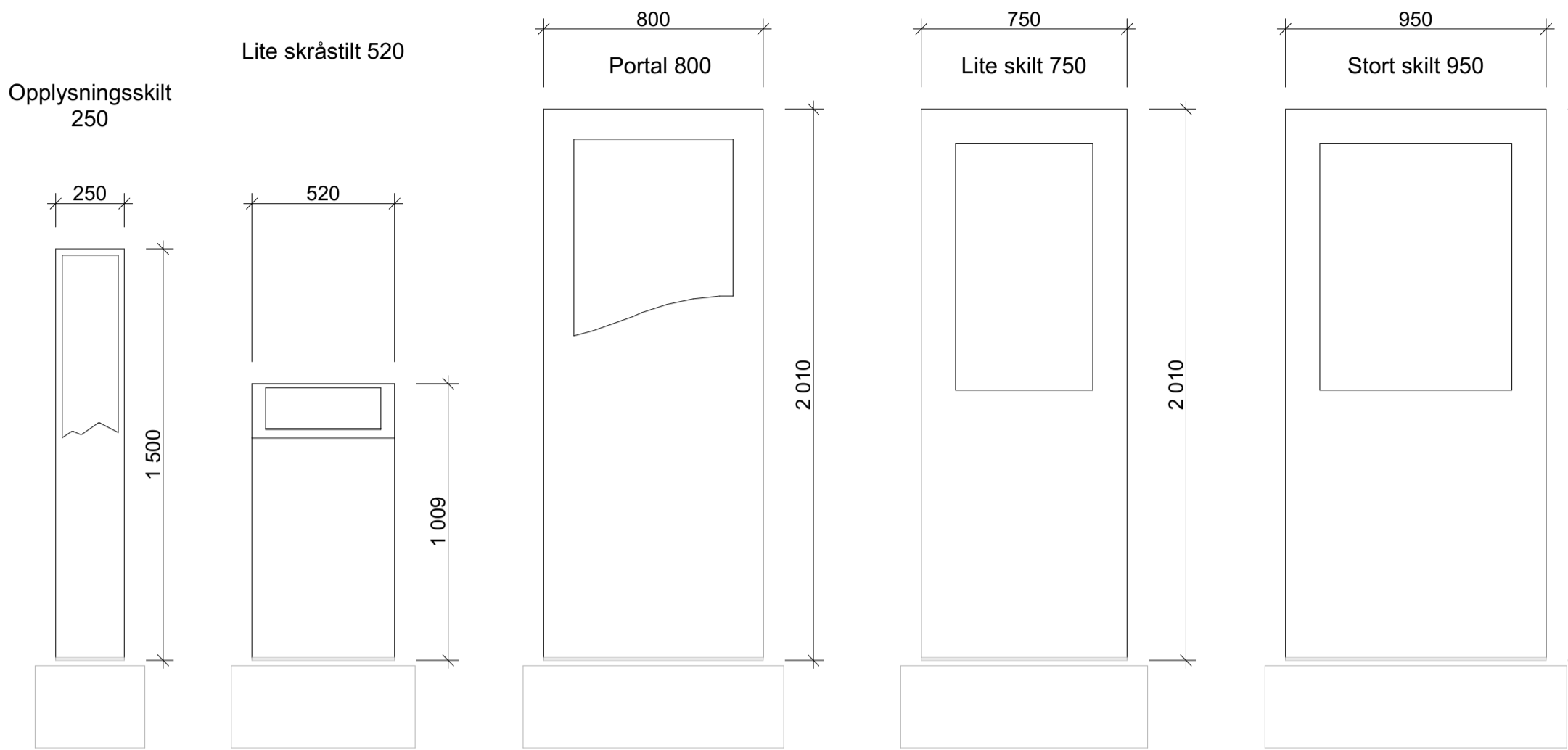
Plan
1:50

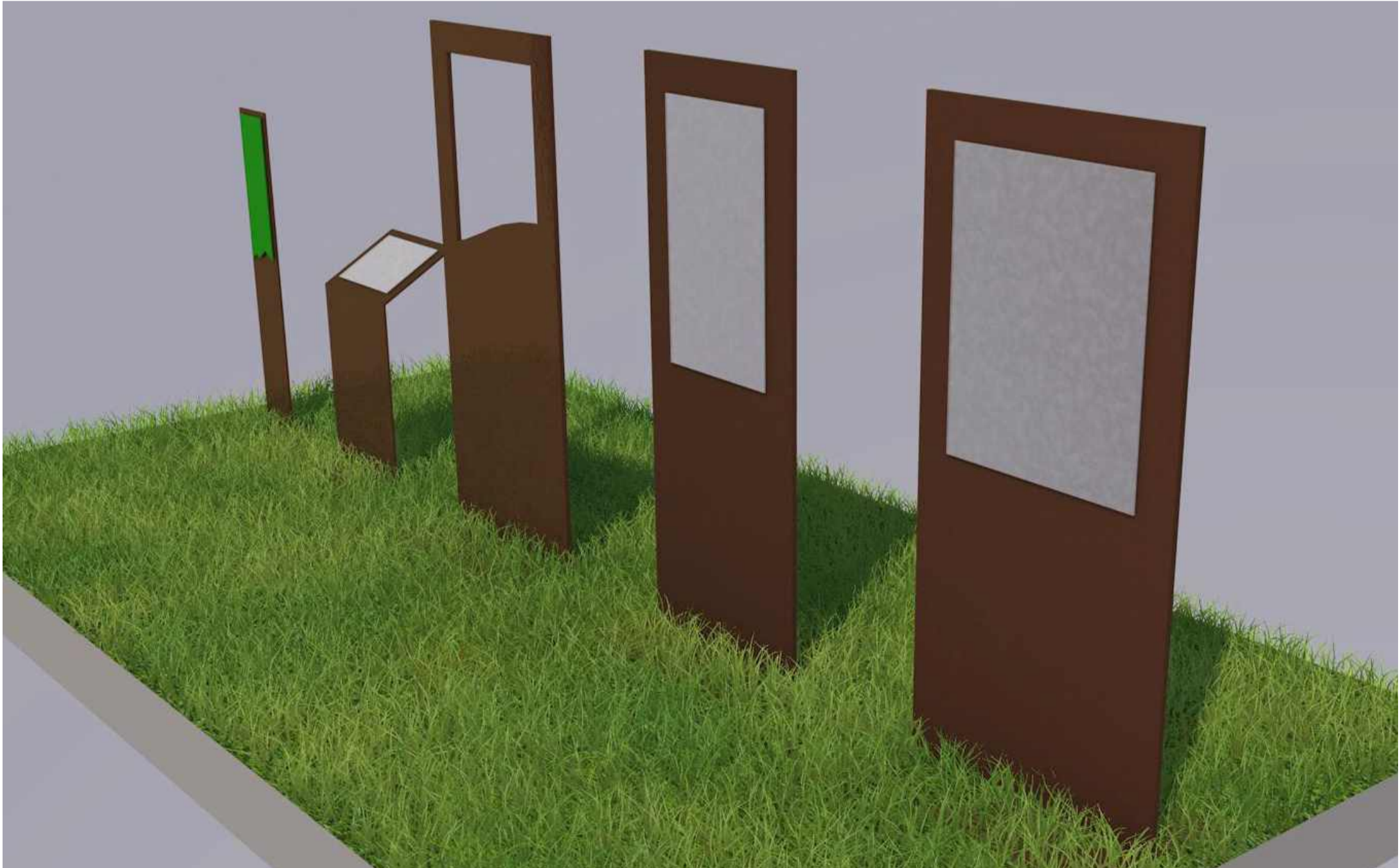
Snitt Toalett
1:50

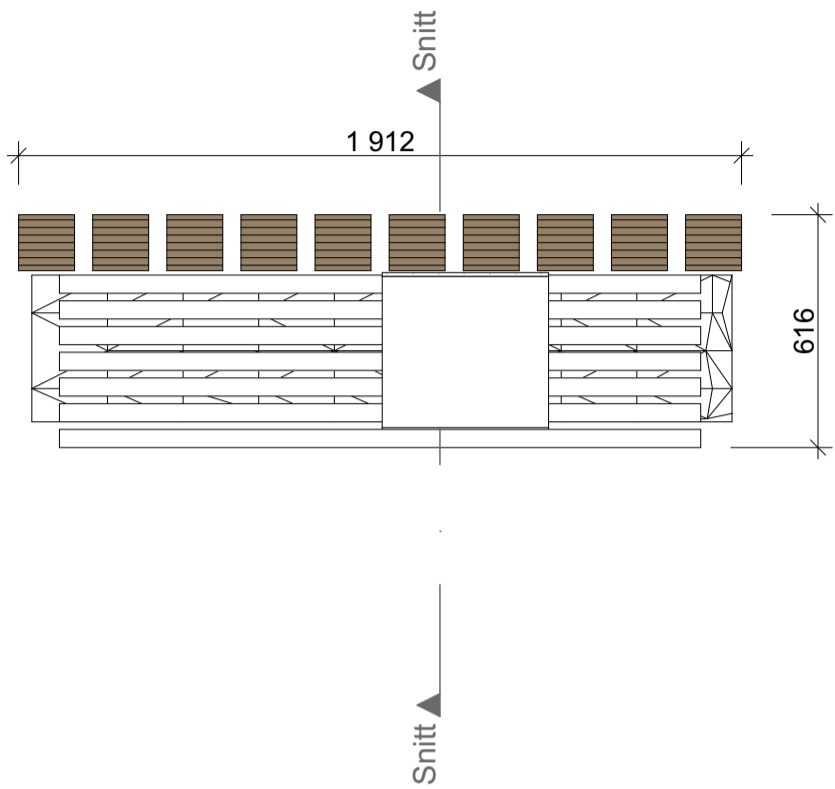
REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN

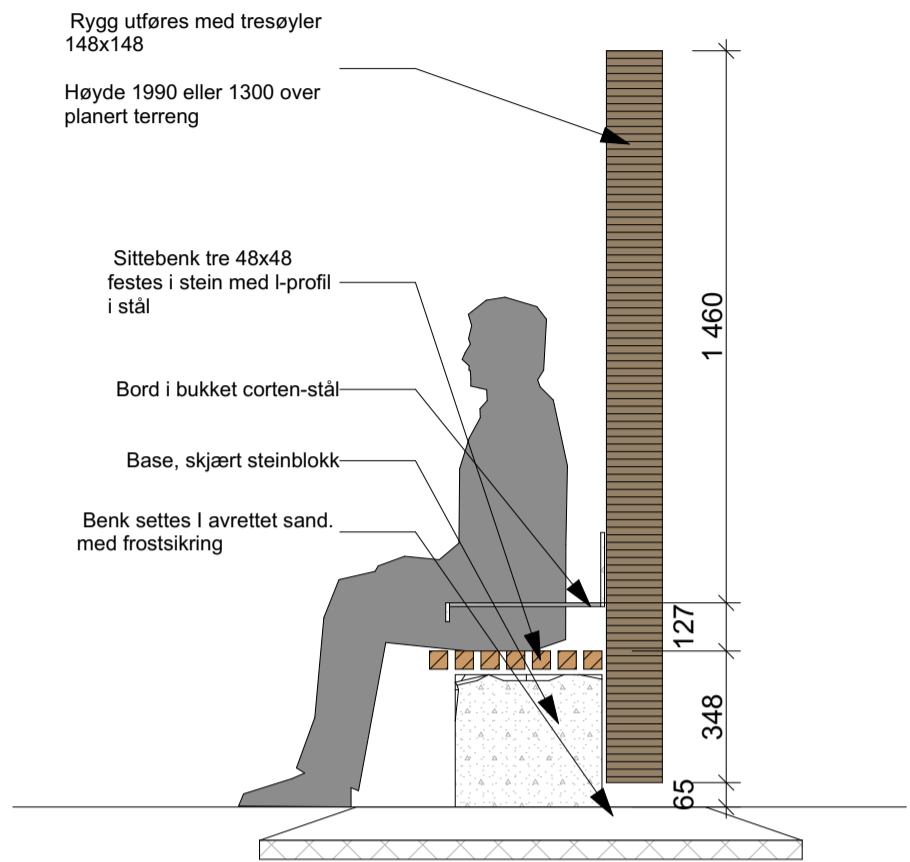
Snitt Skilt
1:20

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN

Plan Benk
1:20

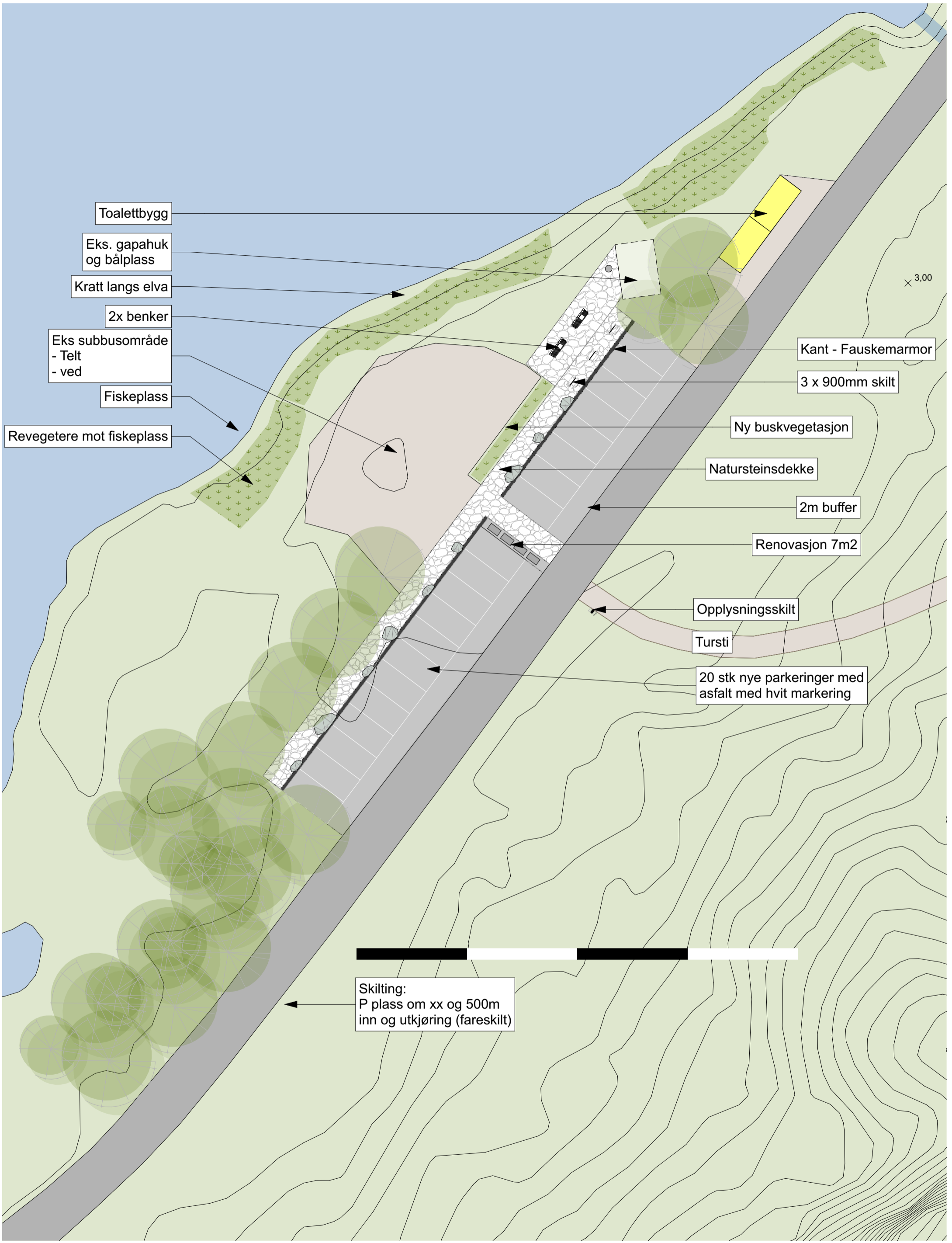

Snitt Benk
1:20

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN

Dokument 'IFC Landskap_utomhus' kunne ikke settes inn i møteinnkallingen.

Toalettbygg

Eks. gapahuk og bål plass

Kratt langs elva

2x benker

Eks subbusområde
- Telt
- ved

Fiskeplass

Revegetere mot fiskeplass

Kant - Fauskemarmor

3 x 900mm skilt

Ny buskvegetasjon

Natursteinsdekke

2m buffer

Renovasjon 7m2

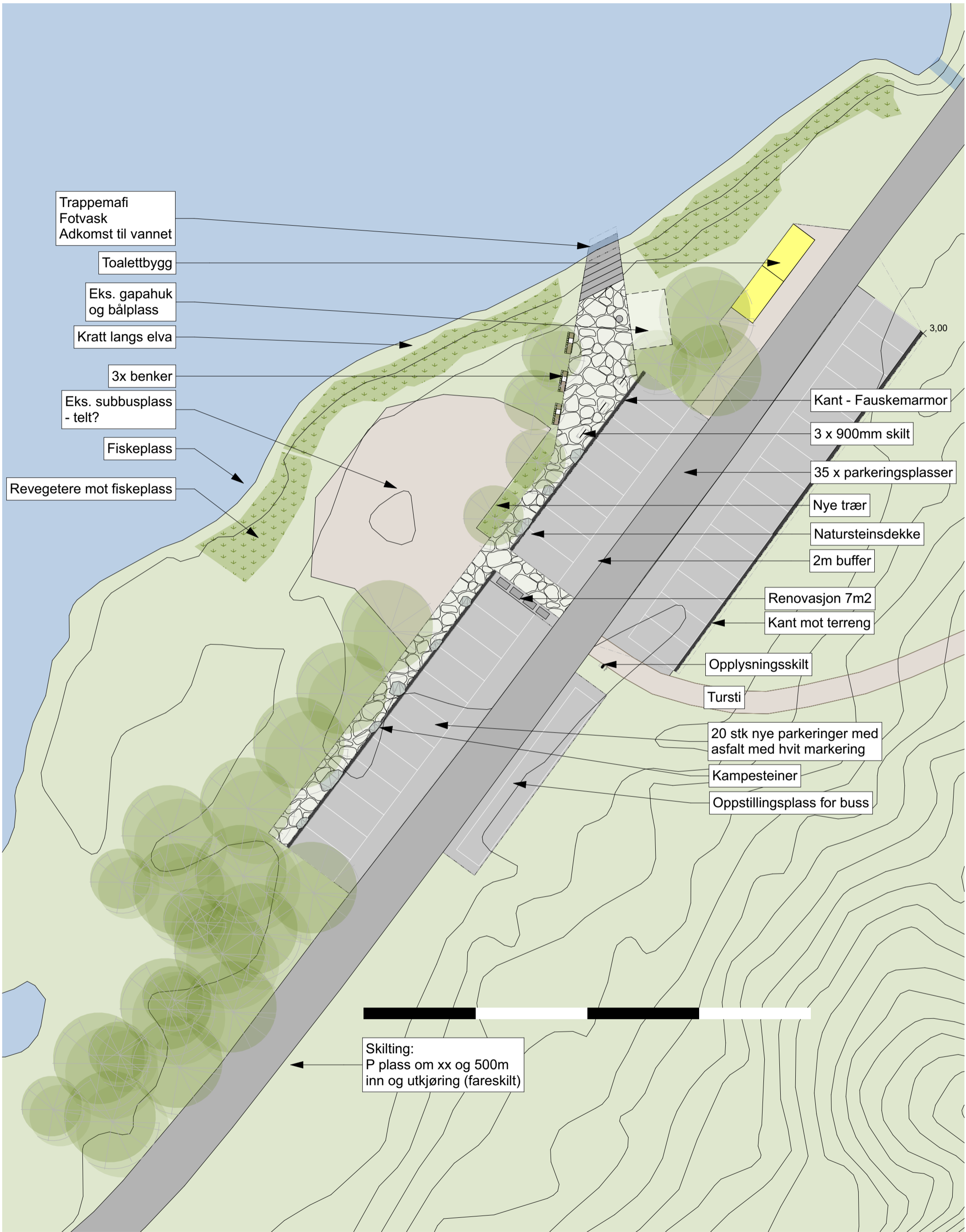
Opplysningskilt

Tursti

20 stk nye parkeringer med asfalt med hvit markering

Skilting:
P plass om xx og 500m inn og utkjøring (fareskilt)

× 3,00

Trappemafi
Fotvask
Adkomst til vannet

Toalettbygg

Eks. gapahuk
og bål plass

Kratt langs elva

3x benker

Eks. subbusplass
- telt?

Fiskeplass

Revegetere mot fiskeplass

Kant - Fauskemarmor

3 x 900mm skilt

35 x parkeringsplasser

Nye trær

Natursteinsdekke

2m buffer

Renovasjon 7m²

Kant mot terreng

Opplysningskilt

Tursti

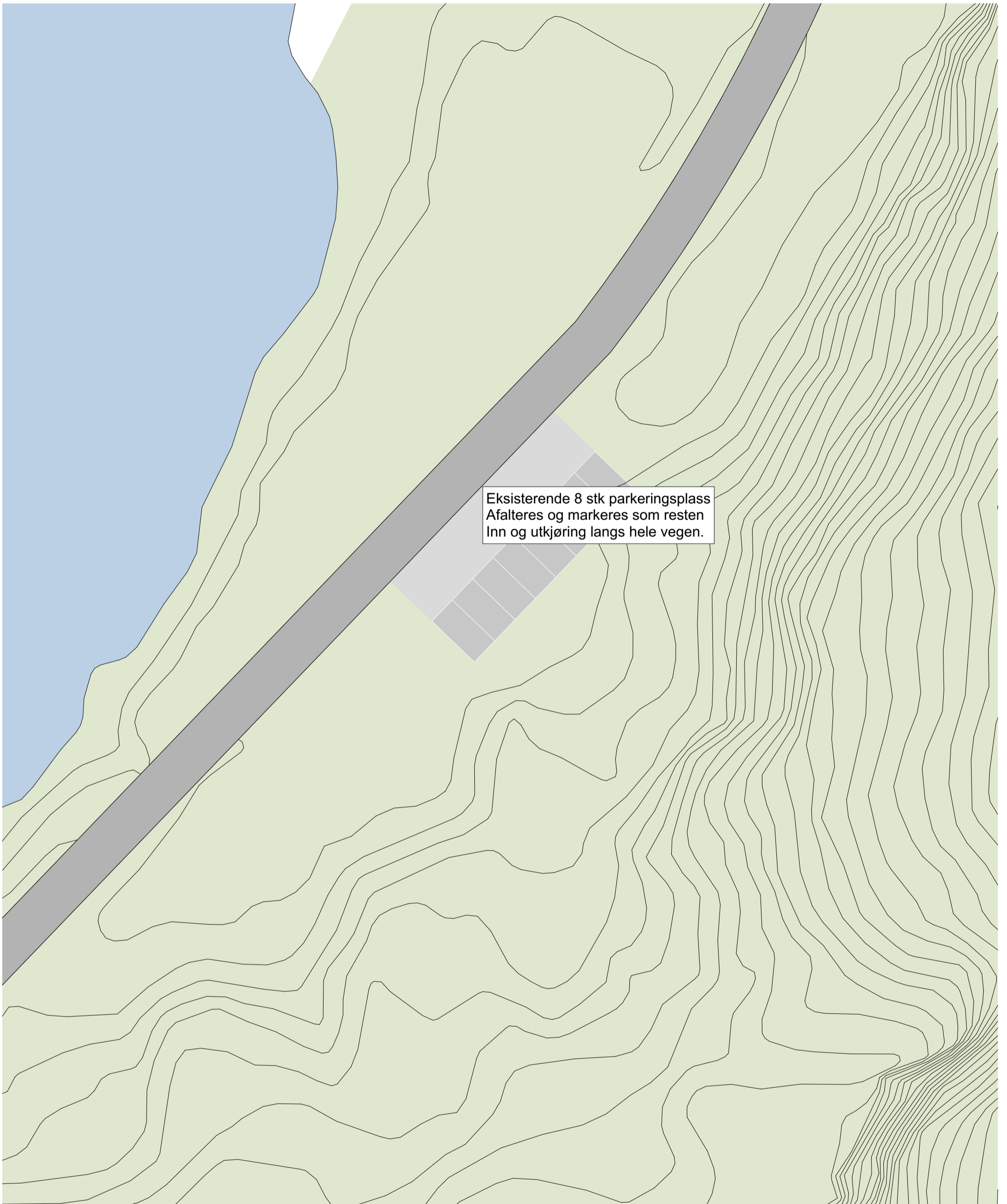
20 stk nye parkeringer med
asfalt med hvit markering

Kampesteiner

Oppstillingsplass for buss

Skilting:
P plass om xx og 500m
inn og utkjøring (farekilt)

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN
-0	28.11.2024	B	-0A	MULIGHETSSTUDIE

Eksisterende 8 stk parkeringsplass
Afalteres og markeres som resten
Inn og utkjøring langs hele veien.

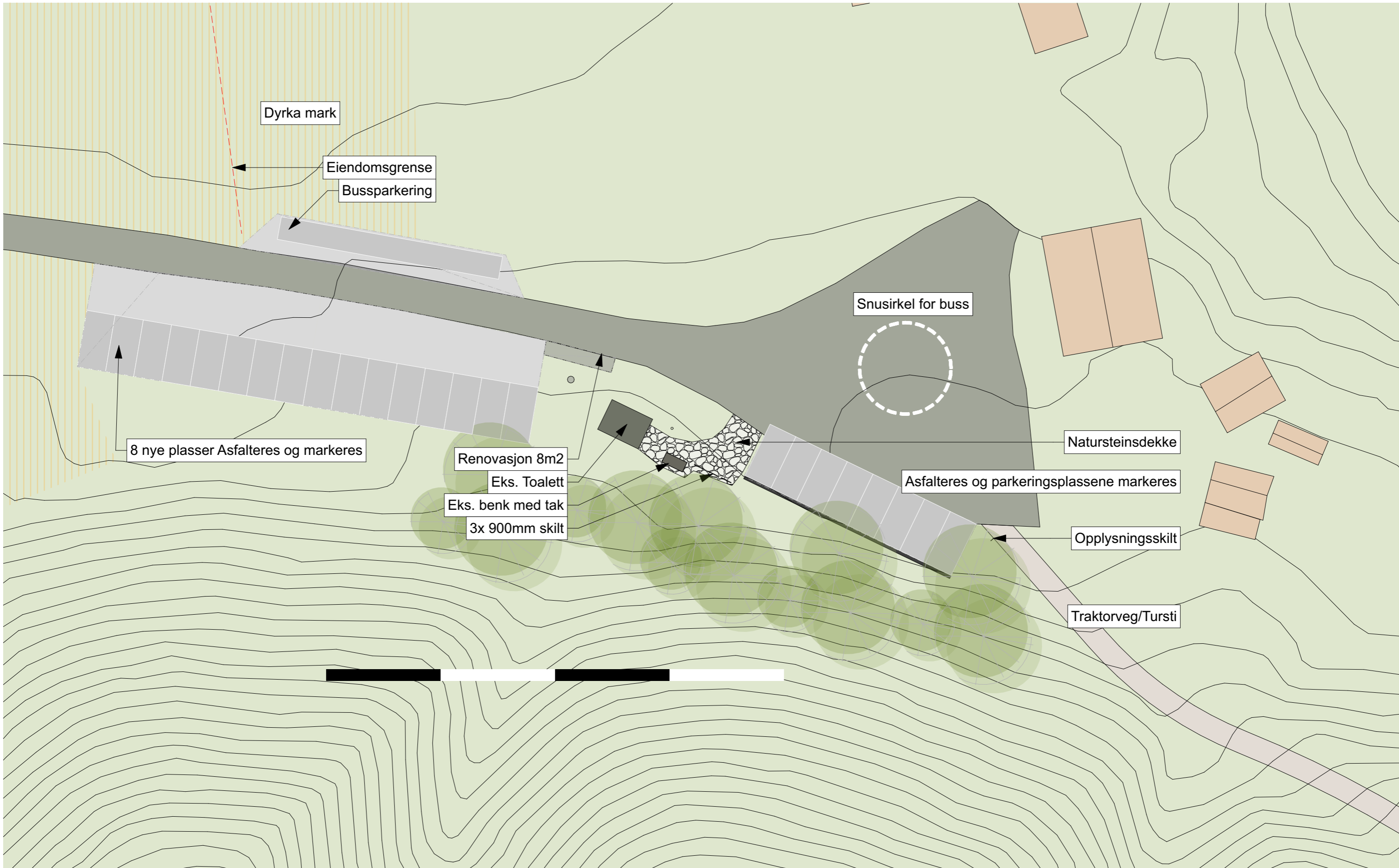

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN
-0	28.11.2024	B	-0A	MULIGHETSSTUDIE

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN
-0	28.11.2024	B	-0A	MULIGHETSSTUDIE
-	26.11.2024	A	-A	NULLREVISJON

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN
-0	28.11.2024	B	-0A	MULIGHETSSTUDIE
-	26.11.2024	A	-A	NULLREVISJON

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN
-0	28.11.2024	B	-0A	MULIGHETSSTUDIE

REV.	DATO	UTSENDELSE#	ENDRING#	ENDRINGSNAVN
-	28.11.2024	B	-B	MULIGHETSSTUDIE

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 28.11.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/11764

Saksbehandler:
Line-Kristin Larsen

Oversendelse av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet til endelig godkjenning Miljødirektoratet

Vi viser til besøksstrategi mottatt 26. juni 2024 for endelig godkjenning. En omfattende og grundig prosess er lagt til grunn for strategien, og det er gjort en meget god jobb med å involvere relevante aktører i arbeidet. Nasjonalparkstyret har tatt til seg innspill fra de berørte kommunene, og innarbeidet dem i strategien.

Besøksstrategien er som resultat blitt et godt dokument for området. Sårbare naturverdier er godt beskrevet og satt i sammenheng med foreslått kanalisering av besøkende, samtidig som strategien ivaretar verdiskaping og opplevelser for besøkende. Vi har ikke mye å bemerke til dokumentet.

Angående den foreslåtte vinterstrategien, peker vi på hjemmelsgrunnlaget for preparering av nye skispor. Styret må være oppmerksomme på at hjemmel i forskriftene for oppkjøring av løyper er begrenset til spor som var der ved vernevedtaket, ikke nye spor.

Merknader angående dette og et par andre kommentarer ligger i vedlagt dokument "*Besøksstrategi verneområdene på Saltfjellet_endelig godkjenning*".

Vi godkjenner besøksstrategien, men ber om at vinterstrategien justeres slik at den er innenfor rammene til verneforskriftene.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Line-Kristin Larsen
seniorrådgiver

Kopi til:

Marte Brekke

Vedlegg

- 1 Besøksstrategi verneområdene på Saltfjellet_endelig godkjenning

Fra: Bernt-Gunnar Østerkløft[bernt-go@online.no]
Sendt: 12.09.2024 22:33:31
Til: Rova, Johan[johan.rova@statsforvalteren.no]
Kopi: Brekke, Marte[Marte.Brekke@statsforvalteren.no];
Tittel: Re: Rapport om innsamling av plantebelegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Hei Johan, og takk for melding. Og lykke til med den nye jobben. Lagrer den nye adressen din så vi kan holde kontakt.

Sender en liten rapport fra et par småturer i verneområdene. Småturer fordi jeg 26. juni røk et leddband under en foten og det satte stopper for det meste av planlagte turer. Men jeg fikk da lurt meg litt ut i marka - 7 turer utenom de to i verneområdene og fant da tre forekomster av brunskjene på myrer ved Tverlandet i Bodø og det er nordgrense for arten. Sist Kretjønna, bynært myrområde i Bodø fant jeg jemtlandsstarr - ny art for meg.

Vedlegger min lille rapport!

----- Original Message -----

From: [Rova, Johan](#)

To: [MAGNE STENSLAND](#)

Cc: [Brekke, Marte](#) ; [Bernt-Gunnar Østerkløft](#)

Sent: torsdag 12. september 2024 13.18

Subject: SV: Rapport om innsamling av plantebelegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Hei Magne!

Tusen takk for rapport og info om interessante funn! Jeg vil se til å ta det videre til nasjonalparkstyret.

I morgen gjør jeg min siste dag for nasjonalparkstyret og deretter flytter jeg tilbake til Sør-Sverige. Fortsatt kontakt med nasjonalparkstyret er best å ta over sfnopost@statsforvalteren.no eller med min forvalterkollega Marte Brekke.

Jeg vil komme på besøk til Salten også fremover, men da som sivil botaniker. Kanskje sees vi i noen sammenheng – ikke minst i diskusjonene om oppdalssildrer i Nordland ☐☐ Hvis dere ønsker å holde kontakten er min private e-post jorova@telia.com.

Med vennlig hilsen

Johan Rova

nasjonalparkforvalter

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Telefon: 75 53 16 83

Mobil: 907 49 588

Web: <https://www.nasjonalparkstyre.no/Midtre-Nordland/>

Mer info om Nordlands nasjonalparker:

<https://www.nordlandsnaturen.no/sample-page/nordlands-nasjonalparker/>

Fra: MAGNE STENSLAND <mag-ste@online.no>

Sendt: lørdag 7. september 2024 09:08

Til: Rova, Johan <johan.rova@statsforvalteren.no>

Emne: Rapport om innsamling av plantebelegg i verneområder underlagt Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

RAPPORT KARTLEGGING I VERNEOMRÅDENE 2024

Av Bernt-Gunnar Østerkløft

Sommeren kom brått og tidlig i år, både i lavlandet og i fjellet. 15. juni tok jeg en tur langs de solvendte skråningene innover på nordsiden av Lomi i Sulitjelma. Det angrer jeg ikke på for fjellblomstene stod i full flor hele skråningen innover mens det i gropene lå tykke snøskavler og is på Lomi. Men dette er utenfor faoaltningsområdene. Turen ble en oppvarming for de lengre turene innover i nasjonalparken jeg hadde planer for. Men 26. juni rauk et seneband under venstre foten. Så måtte jeg ta det veldig rolig og forsiktig trene opp styrken i foten igjen, men fortsatt er det smertefullt etter en dags jobbing i hagen heime.

Jeg fikk gjort to kortere turer i verneområdene. En tur i Dypen naturreservat og en rundt noen tjønner øst av Balvatn for å se etter starr og annet langs breddene der.

Kartlegging Dypen naturreservat, Saltfjellet

20. juli gikk turen til Dypen naturreservat, Saltfjellet. Reservatet var tidligere dårlig kartlagt og i behov av en grundigere undersøkelse. En eldgammel vernet furuskog er nok hovedårsaken til vernestatusen. Og den er absolutt verdt et besøk.

Området har i hovedsak sur mark noe triviell vegetasjon. Det er trolig årsaken til at få har brukt tid på kartlegging der.

Et våtmarksområde får tilsig fra snaufjellet der det må være kalk i løsmassene fra istida og som vannet bringer med seg. Der en finner bl.a. breiull, særbustarr og vierstarr som alle vil ha noe kalk.

Myrområde med tilsig av kalkholdig vann fra høyfjellet utenfor reservatet. Vannløpet løper lengre ned sammen med Plurdalsbekken.

Furustokkjuke

På noen tørre furumoer i det høyereliggende området i reservatet fant jeg overraskende noen kjuke jeg ikke hadde sett tidligere.

De vokste på en to meter høy værtært stubbe av ei stormknekt furu.

Bilder ble forevist Leif Ryvarden som kunne bekrefte at det er furustokkjuke. Det er eneste kjente funn i Nordland fylke.

Anvendt tid ved denne kartleggingen er 14 timer.

Floraen ved myrtjern ved Jåttuvarre, Balvatn, Sultijelmfjellene

8. august gikk turen til Tjoarvihytta inne ved Balvatnet i Sultijelmfjellet. Målet var å undersøke floraen i våtmarkene ved noen tjern på østsiden av Balvatn. Med gåstaver til støtte og litt for lite klær for 12 grader og stiv kuling i fjellet, hinket jeg i vei. Hjemme var det jo 24 grader og vindstille! Var et poeng å ha lite i sekken pga foten.

Sølvvier ved breddene av Banantjønn 659 moh. Sølvvier, flaskestarr, trådstarr, strengstarr mm..

200 registreringer fordelt på 129 arter ble et brukbart resultat og da ble det med noe i heiene mellom tjønnene også. Ingen sensasjonelle funn, men overraskende å finne småvassoleie i ei lita tjønn 702 moh..

Av truede arter fant jeg tvillingsiv (NT) fjellsnøull (NT) fjellkurle (NT), rødsildre (NT) knoppsildre (NT) fjellreinrose (NT) fjellpyrd (NT) moselyng (NT) smalstarr (VU) lapprose (VU) og kantlyng (VU).

Smalstarr kan være hybrid med særbustarr og belegg blir gransket og videresendes i løpet av vinteren. Ellers synes jeg der er å nevne vierstarr og småvassoleie som jeg har belegg av. Har og belegg av smalstarr(hybrid). Og i kalkrik tørr hei vokste ei tuve med blåmjelt. Den er jo ikke så vanlig så moro å finne på nytt der i området.

Den sterke vinden gjorde det vanskelig både å gå og få se noe på rabbene mellom tjønnene utenom den røde capsen min som fløy av gårde. Under et ufrivillig knefall fant jeg både lapprose og lappøyentrøst.

Hørte lyden av lirypemor som lokket på kyllingene sine i krattskogen. Og både fiskemåke og gråmåke streifet rundt tjønnene.

En kuriositet var den unge tyske jenta med full sekk som jeg møtte, telt, sovepose, mobil og nødpeilesender. Hun var bekymret over alle menneskene som hun traff i fjellet og som uroet dyre- og fuglelivet og tråkket ned vegetasjonen. Hun hadde gått et par uker i Børgefjell og møtt hele 10 personer på den turen, noe som var alt for mye. Sjelden vare!

Alle funn er registrert i artsobs. Belegg blir nærmere gransket og sendt offentlig herbarium i løpet av vinteren.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyret	32/2024	20.12.2024

Møtedatoer for Midtre Nordland nasjonalparkstyret 2025

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyrets vedtar følgende møteplan for 2025:

Når?	Hva?	Hvor?
4. Mars	Styremøte	Storjord
18. juni	Befaring	Storvollen/ Polarsirkelen
19. juni	Styremøte	TBA
8. september	Befaring	Láhko nasjonalpark
9. september	Styremøte	TBA
3. desember	Fellesdag	Rognan hotell
4. desember	Styremøte	Rognan hotell

Bakgrunn og vurdering

Møtedatoene er satt for å få en god spredning av møtedatoer gjennom året. Gjennom styrets vedtekter er det anbefalt at styret møtes minst fire ganger i året. Leder i nasjonalparkstyret kan kalle inn til flere møter utover dette, dersom det er nødvendig, eller om minst en tredel av medlemmene ønsker det. Det er tatt hensyn til fylkestingets møtedatoer.

For at det nye styret skal gjøre seg kjent med verneområdene, og aktuelle problemstillinger som ligger til disse, foreslår sekretariatet to befaringer i løpet av 2025. Sekretariatet foreslår å legge befaringen i juni til Storvollen og Polarsirkelsenteret. Storvollen er utpekt som innfallsport i besøksstrategien for Saltfjellet. Målet med befaringen er å gi nasjonalparkstyret et grunnlag for å gå videre med en mulighetsstudie på Storvollen. Videre er det prekært å få på plass tiltak mot vardebygging i Saltfjellet landskapsvernområde i løpet av 2025. Sekretariatet foreslår derfor å også legge befaringen innom Polarsirkelsenteret. Målet med dette vil være å

se på allerede mulige gjennomførte tiltak, samt å involvere styret i en fremtidig plan for håndteringen av problematikken med ulovlig vardebygging.

Sekretariatet forslår å legge befaringen i september til Láhko nasjonalpark og randsonen. Forvaltningsplanen og besøksstrategien bør være sendt til Miljødirektoratet til faglig godkjenning i løpet av høsten 2025. I utkastet til disse planene, vil det være forslag til ulike tiltak som styret skal følge opp i årene som kommer. Det vil være relevant å besøke områder hvor det er foreslått tiltak i. Hvor befaringa legges til, vil avklares når utkastene til planene er på plass.

Fellesmøtet forslås å legges til Rognan 3. desember, med styremøte dagen etter. Her er det relativt lett adkomst fra de fleste deler av fylket. Dersom det skulle bli behov for digitale styremøter utover dette, avklares dette fortløpende gjennom året.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Vedtekter for Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	33/2024	20.12.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Innmelding av behov til drift av nasjonalparkstyret, forvaltningsplanarbeid og kartleggingsmidler i 2025

Forslag til vedtak

Midtre Nordland søker om 600 000 kroner til drift av styret i 2025.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre søker om 100 000 kroner til utgifter knyttet til forvaltningsplanprosesser.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre søker om 150 000 kroner til kartlegginger i 2025, som bakgrunn for forvaltningsplanarbeid.

Bakgrunn og vurdering

	Budsjett 2024	Regnskap 2024	Balanse	Budsjett 2025
Honorar	320 000	311 575	8425	320 000
Reiser	50 000	50 593	-593	50 000
Møteutgifter	200 000	150 553	49447	190 000
Diverse utgifter	20 000	26 226	-6226	20 000
Gaver til avtroppende medlemmer	3 000	1958	1042	1 500
Reiser rådgivende utvalg	20 000	0	20 000	20 000
Kompetanseheving	30 000	31 367	-1367	0
sum:	643 000	572 272	70728	600 000(avrundet)

Tabell: Budsjett og regnskap 2024, samt budsjett for 2025.

Regnskap og oppsummering av 2024

I 2024 ble det avholdt 4 ordinære styremøter, ett AU-møte og to styrebefaringer i henholdsvis Saltfjellet landskapsvernområde og i Sulitjelma. Hensikten med

befaringene var å gi styret et innblikk i fjellrevforvaltningen med Stødi som utgangspunkt, forvaltningsutfordringer knyttet til besøk ved Balvassdemningen, og gjennomgang av mulighetsstudie for innfallsport til Junkerdal nasjonalpark ved Jakobsbakken. Videre ble det i avholdt en kompetansedag for det nye styret, dagen før konstituerende styremøte i Bodø i mars.

Styret budsjetterte med 643 000 kroner til drift av styret, men fikk kun bevilget 530 000 kroner. Med nytt styre, som blant annet innebar kompetansedag, ble det budsjettert en høyere sum enn ved vanlige år. På grunn av at Miljødirektoratet tildelte lavere sum enn det styret søkte om, har det i år vært et overforbruk av styremidler på 42 272 kroner per 10. desember i 2024.

Med bakgrunn i at styret fikk tildelt en lavere sum enn det som ble søkt om, har sekretariatet forsøkt å holde møtekostnadene på et nøkternt nivå. Møtekostnader er kostander knyttet til overnatting, bespisning, møtelokaler m.m. i forbindelse med styremøter og befaringer. På denne posten har det derfor vært et underforbruk.

Budsjett og planer for 2025

I 2024 vil det ut ifra foreslått møteplan bli avholdt fire styremøter, to styrebefaringer og en fellesdag i forbindelse med styremøtet i desember. Sekretariatet har lagt til grunn et honorarbudsjett på 320 000 kroner. Bakgrunnen for denne summen er at det i 2024 ble utbetalt 311 575 kroner, til tross for at ikke alle styremedlemmer har møtt til befarings- og styremøter. Den høye summen kan også delvis forklares med at avtroppende styremedlemmer hadde utestående honorarer, som ble utbetalt i 2024. Dersom alle 14 styremedlemmer stiller på samtlige befarings- og styremøter med dagens satser vil dette gi en kostnad på cirka 320 000 kroner.

Reiseutgiftene til Midtre Nordland nasjonalparkstyre har jevnt over de siste årene ligget på rundt 50 000 kroner. Det vil derfor være rasjonelt å også i 2025 søke om 50 000 kroner til denne posten.

Videre har sekretariatet fått signaler fra Miljødirektoratet om at nasjonalparkstyret også i 2025 vil få 250 000 kroner i grunnstøtte. Sekretariatet mener det vil være klokt å løfte et forslag til fordeling av grunnstøtten på første styremøte i mars. På dette tidspunktet vil vi ha oversikt over hvilke tiltaks-, restaurerings- og kartleggingsmidler vi får tildelt, og kan gjøre en prioritering basert på utfallet der.

Kartlegginger og forvaltningsplanprosesser i 2025

Midtre Nordland nasjonalparkstyre søker om 100 000 kroner til forvaltningsplanprosesser i 2025. I 2025 er det høyest prioritert å få ferdigstilt revidering av forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark, og forvaltningsplan og besøksstrategi for Láhko nasjonalpark. I forbindelse med disse prosessene vil det bli kostander knyttet til leie av møtelokaler, enkel bevertning, reiser og annonser. Prisen på annonsering av høring av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet var 17 000 kroner, og i 2025 vil det trolig bli behov for tre slike annonser (høring av forvaltningsplan for Junkerdal, høring forvaltningsplan og besøksstrategi Láhko, samt oppstartmelding for arbeid med forvaltningsplan for verneområdene på Saltfjellet).

Videre søker Midtre Nordland nasjonalparkstyre om 150 000 kroner til kartlegging. Disse midlene er tenkt til registrering av fugl Rago nasjonalpark jmfør tiltakslista i

forvaltningsplanen. Dette innebærer registrering og overvåkning av storlom og smålom, hekkelokaliteter for kongeørn og hekkelokaliteter for jaktfalk. Forvaltningsplan for Rago nasjonalpark bør revideres innen fem år. Det vil derfor være relevant å få en status på tiltakene som har vært prioritert i inneværende forvaltningsplanperiode, som grunnlag for å vurdere nye tiltak i tiltaksplan i ny forvaltningsplan for nasjonalparken.

Videre er revidering av forvaltningsplan for verneområdene på Saltfjellet på trappene. Det vil være et større kartleggingsarbeid som må gjøres i forbindelse med denne prosessen. Sekretariatet foreslår å starte med en sammenstilling av eksisterende kartlegginger av fugl i Semska- Stødi naturreservat, samt en ny kartlegging for sammenligning av status for fugl i dette verneområdet. Semska- Stødi naturreservat er et våtmarksområde som er et viktig leveområde for en rekke arter. I verneforskriften for naturreservatet står det også at området skal være et «viktig referanseområde for å følge utviklingen i naturen». Uten overvåkning vil ikke dette området ha noen verdi som referanseområde.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	34/2024	20.12.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Søknad om tiltaksmidler for 2025

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre søker om 3 250 000 kroner fordelt på 23 tiltak i 2025.

Nasjonalparkstyret har prioritert tiltak som ivaretar verneverdiene i møte med økende besøksutfordringer, uttak av fremmede arter og skjøtsel for å opprettholde naturtilstanden i verneområder.

Bakgrunn og vurdering

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de senere årene økt.

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens regi, ev. kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke brukes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser ol.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder; 2020 – 2025 ramser opp prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsarområder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtseltiltak

3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk 5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
5. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Tabell: sekretariatets forslag til prioritert tiltaksliste for 2025 basert på Miljødirektoratets strategi for bruk av tiltaksmidler

Prio	Verneområde	Beskrivelse	Kostnad
1	Saltfjellet Ivo	Informasjonstiltak varding	kr 100 000,00
2	Saltfjellet Ivo	Riving av varder i Saltfjellet Ivo- ekstern konsulent	Kr 100 000,00
3	Saltfjellet-Svartisen	Stenging av grotteåpninger Storbekkgrotta, felles anskaffelse med Statsforvalteren v. Ole Martin	kr 300 000,00
4	Rago	Tiltak for å hindre ulovlig hogst - ved til bålplasser Storskogvatnet 2025	kr 15 000,00
5	Rago	Tiltak Ragorunden	kr 270 000,00
6	Saltfjellet-Svartisen	Bygge hengebru over Bredekbekken	kr 225 000,00
7	Saltfjellet-Svartisen	Tiltak Bredekrunden	kr 300 000,00
8	Saltfjellet-Svartisen	Slåttemark Bredek, videreføring av etablert skjøtsel i tråd med skjøtelsesplan.	kr 170 000,00
9	Alle	Fjerning av granforyngelse i områder med gjennomført granuttak	kr 80 000,00
10	Sjunkhatten	Kartlegging og fjerning av granfelt innenfor NP ved Drogvatnet	kr 120 000,00
11	Alle	Produksjon, trykking og montering av nye infomasjonsplakater i henhold til merkevaren	kr 180 000,00
12	Saltfjellet-Svartisen, Rago, Junkerdal, Sjunkhatten	Mulighetsstudier, for- og detaljprosjektering av innfallsporter i flere av våre verneområder. Oppfølging mulighetsstudie Rago og Junkerdal- Jakobsbakken (400 000). Mulighetsstudie innfallsport på Storvollen (300.000 kr).	kr 700 000,00
13	Sjunkhatten	Tilrettelegging sti mot Langnes	kr 200 000,00
13	Langvassdalen-Ruffedalen	Klopplegging sti over Stabbursfjellet mot Fellvatnet	kr 45 000,00
15	Sjunkhatten	Supplerende klopplegging Langvassdalen	kr 50 000,00
16	Dypen	Flytting av bålpass	kr 35 000,00
17	Láhko	Rydding og utkjøring av gammelt avfall (gammel trebru, kreosot og metallavfall) langs anleggsveien Namnlaushøgda-Nedre Naver. Lav prio	kr 50 000,00
18	Sjunkhatten	Fjerning av metallavfall i Sjunkfjorden	kr 40 000,00

19	Saltfjellet-Svartisen	Håndtering avfall Glomdalsgården	kr 30 000,00
20	Saltfjellet Ivo	Utfrakt båtavfall fra Kjemåvatn	kr 20 000,00
21	Stor-Graddis NR	Utsetting og fundamentering av portal	kr 20 000,00
22	Alle	Kjøp av tavler i cortenstål og furu til innfallsporter	kr 150 000,00
23	Alle	Administrasjon ferdselstillinger	kr 50 000,00
		Total tiltaksmidler 2025	3 150 000

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Alle Statsforvaltere og verneområdestyrer

Trondheim, 07.11.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/8934

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for statsforvalterne og verneområdestyrene - midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, samt SNO-ressurser i verneområder - 2025

Statsforvalteren kan i år innen 15. november sende inn et anslått totalbeløp for tiltaksmidler for 2025 (midler til naturrestaurering ikke inkludert) og på grunnlag av dette bli tildelt 25% av totalbeløpet allerede i tildelingsbrevet før jul. Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, og frist for innmelding i ESS er 10. januar 2025. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering Nytt – statsforvaltere kan melde inn estimert totalbeløp innen 15. november 2024

Med referanse til oppfølging etter vårkonferansen for miljøverndirektørene og e-post fra Miljødirektoratet til embetene av 1. oktober, følger her informasjon om prøveordning for tidlig del-tildeling av tiltaksmidler. Prøveordningen gjelder kun for statsforvaltere og kommuner med delegert forvaltningsmyndighet. Ordningen gjelder ikke for restaureringstiltak over samme budsjettpost – her gjelder innmelding av behov for midler som før. Nasjonalpark- og verneområdestyrene skal melde inn og får behandlet sine behov for tiltaksmidler på samme måte som tidligere år.

For at statsforvalterne skal kunne starte opp forberedelser og tiltak som kan/bør ha oppstart tidlig på året i 2025, ønsker vi å tildele 25 % av innmeldt totalbehov allerede den 20. desember 2024, i tildelingsbrevet til statsforvalterne for 2025. Alle tiltak skal være i tråd med postformålet og strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Vi ber om at statsforvalterne innen 15. november sender inn et realistisk anslag for totalbeløp for tiltaksmidler i 2025 – midler til naturrestaurering ikke inkludert. Anslaget sendes på e-post til post@miljodir.no og med kopi til vibeke.husby@miljodir.no

Nasjonalpark- og verneområdestyrene har i flere år meldt inn behov for midler til tiltak i ESS, på samme vis som statsforvalterne. De har på bakgrunn av innmeldingen fått en rammetildeling, med mulighet til å disponere midlene mellom innmeldte tiltak som er innenfor postformålet til kap./post 1420.31 i statsbudsjettet og er i tråd med strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Vi legger nå opp til liknende prosedyre for statsforvalterne.

En ramme vil bli tildelt i februar 2025, på bakgrunn av hvilke tiltak som er godkjent/har fått status som OK i ESS. Dette vil gi en smidigere ordning for statsforvalterne og samtidig effektivisere arbeidet i direktoratet. Det vil ikke lenger være behov for å melde inn behov for omdisponering av tiltaksmidler, så lenge midlene benyttes på tiltak med status OK i ESS. Rapportering i ESS skal skje på slutten av året, på samme måte som før. Dette fordi vi trenger en nasjonal oversikt over bruken av tiltaksmidlene, med behov for å kunne ta ut nasjonale rapporter fra ESS til ulike formål. Naturoppdrag vil om ikke så lenge kunne gi ytterligere forenkling og effektivisering av oppgavene knyttet til både innmelding av behov for midler til tiltak og rapportering.

Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

De miljørettslige prinsippene

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, skal forvaltningsmyndighetene synliggjøre vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap, åpent lavland, elver og innsjøer og marine naturtyper langs kysten, både innenfor og utenfor verneområdene. Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler fra post 1420.21 til styrket kapasitet hos Statsforvalterne knyttet til oppgaver på naturrestaurering. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder som er av et visst omfang, meldes inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Hvis tiltaket har mer karakter av skjøtsel, meldes det inn i skjemaet for *Tiltak i verneområder*.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle innmeldte tiltak skal i tillegg til verneformålet være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtelsesplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter. Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2025 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til

slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes. Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier. Behov for midler til informasjonstiltak i slike prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag til informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2025 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger. Antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Vi har tidligere hatt en avtale for leveranse av verneskilt, underskilt og skiltstenger, men den har gått ut. Vi skal i gang med anskaffelse av ny avtale. Inntil videre er det fortsatt mulig å bestille hos Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren".

Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan *ikke* dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer derfor forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i Naturoppdrag.

Ferdselstellere

Vi har frem til nå hatt et opplegg for ferdselstellere i verneområder der Miljødirektoratet besitter tellere, som fordeles til forvaltningsmyndighetene basert på behovsinnmelding. SNO lokalt har bistått med oppsetting og drift, samt ajourføring av databasen.

Erfaringene med dagens opplegg for ferdselstellere viser imidlertid at SNO bruker uforholdsmessig mye tid på oppfølging av tellere, og det er behov for å redusere SNO-bidraget grunnet begrensede ressurser. Dette betyr at forvaltningsmyndighetene kan forvente mindre SNO-bistand til tellere i felt. Vi er i ferd med å avklare opplegg for 2025, og vil komme med informasjon når dette er avklart.

For 2025 meldes behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere inn i ESS som før. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet skrives kr. 1. Det er ikke ønskelig at forvaltningsmyndighetene kjøper inn tellere selv ved bruk av tiltaksmidler.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost for tilskudd til tiltak mot marin forurensning (post 1420.71). Statsforvalteren kan oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke midler fra denne posten for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Opprydding av avfall langs elver, vann og innsjøer er også omfattet av ordningen. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, i skjemaet *Tiltak i verneområder*.

Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for. Forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet skal

bruke Naturoppdrag, både i planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene.

Hovedpunkter i samhandlingen (se også tabell under):

- I tillegg til å bruke Naturoppdrag aktivt gjennom året, skal de årlige planleggingsmøtene omhandle verneområdearbeidet og være en arena for samhandling om utfordringer og prioriteringer kommende år
- Planleggingsmøtene mellom SNO og forvaltningsmyndighetene skal gjennomføres mellom 15. november og 15. desember. På forhånd bør det ha vært gjennomført formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og lokalt SNO hvor man går mer detaljert gjennom rapportering og nye fremtidige oppdrag
- Forslag til oppdrag for kommende år skal legges inn av forvaltningsmyndigheten i Naturoppdrag senest 1 uke før planleggingsmøtet. Forvaltningsmyndigheten kan også legge inn oppdrag ved behov gjennom året
- Alle oppdrag som er utført inneværende år skal være godt og tilstrekkelig dokumentert i Naturoppdrag av utføreren senest en uke før planleggingsmøtet. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur
- Endelig frist for innlegging av oppdrag for kommende år, er 10. januar.
- Ved innlegging av oppdrag i Naturoppdrag hvor SNO settes som ansvarlig, skal det som utfører settes inn navnet på *Naturoppsyn* som er oppgitt i Naturoppdrag. Alle verneområdene skal ha et SNO-navn som *Naturoppsyn*. Hvis det ikke ligger inne Naturoppsyn, lar en utfører stå tom
- SNO vil etter 10. januar ta endelig stilling til om oppdraget kan tas eller skal avvises. Hvis oppdraget tas, blir det vurdert om utfører skal endres eller ikke. Eventuell endring gjøres av SNO lokalt som del av egen planlegging
- Endelig frist for avklaring av oppdrag, settes til 15. mars, men det skal tilstrebes å ha dette klart så tidlig som mulig
- Forvaltningsmyndighetene har hovedansvar for behov og oppdrag, mens SNO bruker observasjon, med eller uten krav til oppfølging, samt installasjon for å registrere det som oppdages/registreres i felt. Forvaltningsmyndigheten må deretter vurdere om det skal genereres behov eller oppdrag utfra SNO sine innlagte observasjoner og installasjoner.

SNO er selv ansvarlig for å planlegge og prioritere og er økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av egne tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år. Det jobbes med å få på plass en egen funksjon i Naturoppdrag, hvor forvaltningsmyndigheten i samråd med SNO må legge inn ønsket tilsynsfrekvens for alle verneområder. I dag har mange embeter en egen plan for dette, og inntil den nye funksjonen i Naturoppdrag blir tilgjengelig, må

denne planen brukes. Ordinært tilsyn i verneområdene skal ikke legges som oppdrag i Naturoppdrag.

Oppdrag knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de eventuelt legges inn som oppdrag til SNO.

Tabelloversikt over viktige frister og gjøremål.

Hva skal gjøres?	Hvem gjør det?	Når skal det gjøres?	Kommentar.
Formøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	Senest en uke før planleggingsmøtet	Gjennomgang av gjennomførte og kommende oppdrag. Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett forslag til kommende års oppdrag i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest en uke før planleggingsmøtet	
Dokumenter alle oppdrag utført inneværende år i Naturoppdrag	Utfører	Senest en uke før planleggingsmøtet	Også tiltak knyttet til "Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)" og andre naturrestaureringsoppgaver. Om utfører ikke har tilgang til Naturoppdrag skal ansvarlig dokumentere oppdraget
Planleggingsmøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	15. november til 15. desember	Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett alle oppdrag for kommende år i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest 10. januar	Oppdrag til SNO skal være knyttet til en utfører
Siste frist for å avvise oppdrag i Naturoppdrag	Lokalt SNO	Senest 15. mars	Avviste oppdrag skal ha " <i>Ingen utfører</i> ". Godtatte oppdrag skal ha riktig <i>Utfører</i>

Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2024.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Det ligger to ulike skjemaer i ESS for innmelding av behov for midler til tiltak på post 1420.31 – ett for *Midler til tiltak i verneområder* og ett for *Midler til naturrestaurering*. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i ett av skjemaene.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Ethvert tiltak som meldes inn skal kun ha én økonomisk ansvarlig.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2025. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post til:

Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet

Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO-ressurs (som utfører) i Naturoppdrag, er **10. januar 2025**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>
Naturoppdrag: <https://naturoppdrag.miljodirektoratet.no/>

Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2025, økonomirapportering pr 1. november og endelig årsrapport pr. 31. des. 2025. Samtidig med endelig årsrapportering skal det også rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:
Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

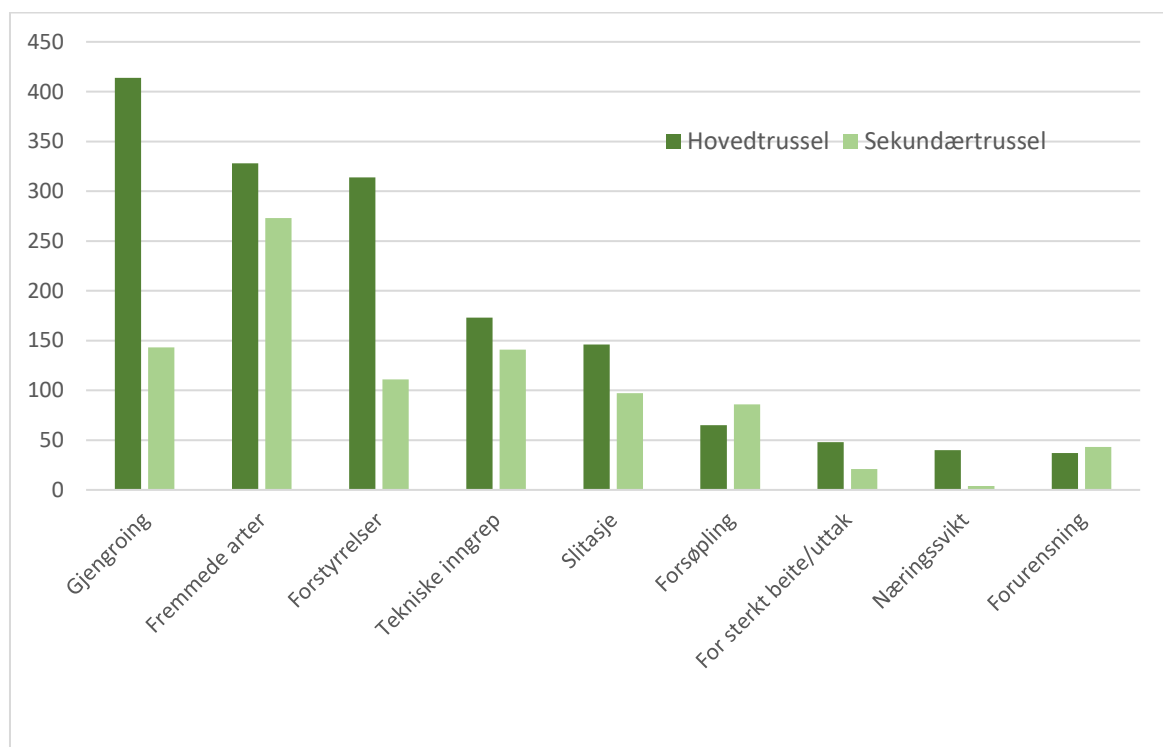
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	35/2024	20.12.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - oppnevning av rådgivende utvalg for perioden 2024 - 2027

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre fortsetter modellen med rådgivende lokalutvalg for sine fem nasjonalparker. Junkerdal nasjonalpark og Láhko nasjonalpark har pågående arbeid med forvaltningsplaner. For disse nasjonalparkene vil oppnevnte referansegrupper fungere som lokalutvalg til dette arbeidet er fullført, men med følgende endring: Besøkssenter nasjonalparksenter Nordland legges til referansegruppen for Junkerdal nasjonalpark.

Sammensetning for de ulike lokalutvalgene og referansegruppene vedtas som under. Sekretariatet får til oppgave å få på plass navngitte representanter til neste styremøte. Sekretariatet tar kontakt med sittende referansegruppe for Junkerdal og Láhko og oppdaterer representanter ved behov.

Junkerdal nasjonalpark

Saltdal kommune

Fauske kommune

Balvatnet reinbeitedistrikt

Luokta Mavas sameby

Statskog

Forum for natur og friluftsliv - (Ornitologisk forening)

Forum for natur og friluftsliv – (Naturvernforbundet)

Representant for reiselivsnæringen

Bonde- og småbrukarlaget Nordland

Bondelaget Nordland

Salten Friluftsråd

Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Láhko nasjonalpark

Saltfjellet reinbeitedistrikt

Forum for natur og friluftsliv - Gildeskål jeger- og fiskeforening

Forum for natur og friluftsliv - BOT

Salten friluftsråd

Representant for reiselivsnæringen

Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Statskog

Glomfjord Røde Kors Hjelpekorps

Gildeskål kommune

Beiarn kommune

Nordland bondelag

Nordland fylkeskommune

Meløy kommune

Det er ingen pågående forvaltningsplan- eller besøksstrategiprosesser i Rago, Saltfjellet-Svartisen eller Sjunkehatten nasjonalpark. I disse nasjonalparkene må det opprettes rådgivende lokalutvalg. Sekretariatet foreslår følgende sammensetning:

Rago nasjonalpark

Sørfold kommune

Fauske & Sørfold jeger- og fiskeforening

Salten friluftsråd

Duokta reinbeitedistrikt

Nordfjord grunneierlag

Statskog

Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Representant for reiselivsnæringen

Sjunkhatten nasjonalpark

Bodø kommune

Fauske kommune

Sørfold kommune

Forum for natur og friluftsliv

Salten friluftsråd

Valnesfjord helsesportsenter

Duokta reinbeitedistrikt

Øvre Valnesfjord grunneierlag

Statskog

Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Representant for reiselivsnæringen

Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark

Rana kommune

Saltdal kommune

Beiarn kommune

Bodø kommune

Meløy kommune

Rødøy Kommune

Bodø & Omegn turistforening

Statskog

Nordland Bondelag (grunneier)

Polarsirkelen friluftsråd

Saltfjellet reinbeitedistrikt

Hestmannen-Strandtinden reinbeitedistrikt

Polarsirkelen turlag

Nordland Bonde- og Småbrukarlag (grunneier)

Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Forum for natur og friluftsliv

Representant for reiselivsnæringen

Mandat for Rådgivende lokalutvalg i Midtre Nordland nasjonalparkstyre:

Eksisterende referansegrupper fungerer som lokalutvalg frem til igangsatte prosesser med forvaltningsplaner og besøksstrategier er vedtatt. Dette gjelder referansegruppene for forvaltningsplanarbeidet for Láhko og Junkerdal nasjonalpark.

Rådgivende lokalutvalg skal bidra med lokalkunnskap om nasjonalparkene med tilgrensende verneområder, og nærområdene til nasjonalparkene. Sekretariatet kan oversende prinsipielle saker til gjennomlesing før de behandles i styret. Lokalutvalget skal kunne komme med innspill og foreslå alternative vedtak dersom de er uenige med forvalter. Dette skal i så fall komme klart frem i saksfremlegget.

Lokalutvalgene skal på sikt fungere som referansegruppe for prosessene med å utforme nye besøksstrategier og forvaltningsplaner. Eksisterende referansegrupper avslutter de prosessene de har begynt på, og fungerer som lokalutvalg frem til forvaltningsplanene er godkjente.

Lokalutvalget skal bidra til bedre samhandling mellom de ulike interessene i området. Lokalutvalget skal ha minst ett årlig møte internt i utvalget, samt ett fellesmøte med de andre lokalutvalgene og Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Lokalutvalget oppnevner en representant som skal delta på dette fellesmøtet (kan veksle fra gang til gang). De regionale aktørene Salten friluftsråd, Statskog, Nordland Bondelag, Nordland bonde og småbrukarlag, Besøkssenter nasjonalpark Nordland og Nordland fylkeskommune gis en fast plass på fellesmøtet. De får også invitasjon til å delta i de ulike lokalutvalgene, men på grunn av arbeidsbelastningen deltakelse i alle fem nasjonalparkene gir har nasjonalparkstyret forståelse for at de kanskje ikke har anledning til å delta i alle lokalutvalgene.

Rådgivende lokalutvalg skal inviteres når nasjonalparkstyret skal på befaring i deres områder. Sekretariatet skal også ha lavere terskel for å invitere lokalutvalget til øvrige befaringer. Sekretariatets kontaktperson for verneområdet er sekretær og innkaller til møter i lokalutvalget. Sekretariatet koordinerer fellesmøte med lokalutvalgene og nasjonalparkstyret.

Representantene fra kommunene skal bidra til å styrke informasjonsflyt mellom kommunene og nasjonalparkstyret. Disse skal videre bidra til å styrke det interkommunale samarbeidet rundt hver enkelt nasjonalpark for å øke nasjonalparkens anseelse blant lokale brukere og besøkende. De skal bidra med kommunale planer og strategier som angår arealer innen verneområdene, men også som kan være relevante for innfallsporter i randsonene. Det er viktig at de også har innsikt i kommunenes utviklingsfokus og kan bistå i arbeidet med å gjøre nasjonalparkene relevante for lokal verdiskaping.

Rådgivende lokalutvalg oppnevnes for perioden 2025-2027 (frem til konstituering av nytt styre etter neste kommunevalg). Sammensetning av rådgivende lokalutvalg justeres etter behov ved oppnevningen for en ny periode.

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyrets vedtekter krever at styret skal oppnevne et rådgivende utvalg:

Nasjonalparkstyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalparkstyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg

I perioden 2010-2019 hadde Midtre Nordland nasjonalparkstyre et rådgivende utvalg for hele styrets virkeområde.

I styresak 10/2010 vedtok Midtre Nordland nasjonalparkstyre å opprette et rådgivende utvalg. Det første utvalget hadde følgende sammensetting:

- 2 representanter fra Bondelaget,
- 2 representanter fra Bonde- og småbrukerlaget,
- 1 grunneierrepresentant fra hver av de 4 kommunene som ikke får representanter fra de to bondelagene.
- 3 representanter fra Forum for natur og friluftsliv,
- 2 representanter fra Salten reiseliv,
- 1 fra Polarsirkelen reiseliv,
- 1 representant fra hver av reinbeitedistriktene Hestmannen/Strandtindene, Saltfjellet, Balvatn og Duokta, samt
- 1 representant fra Statskog.

På dette tidspunktet var forvaltningsmodellen ny, og i evalueringa i 2013 ble det diskutert hvor vidt dette kunne forklare lav deltakelse. Reindrift, grunneierrepresentanter, reiseliv og bondeorganisasjonene hadde til sammen kun to deltakere på de fire første møtene i rådgivende utvalg, før modellen ble revidert.

I vedtektene står det og at styret bør oppnevne et administrativt kontaktutvalg:

For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.

I perioden 2010 – 2013 var administrativt kontaktutvalg (AK) et eget utvalg, men etter den omtalte evalueringa i 2013 ble AK innlemmet i RU. Etter denne evalueringa ble sammensettinga i seende slik ut:

- Bonde- og småbrukerlag – reduksjon fra 4 til 2 medlemmer
- Reinbeitedistriktene – reduksjon fra 4 til 2 samtidig som Reindriftsforvaltningen blir representert
- FNF-organisasjonene – reduksjon fra 3 til 2 medlemmer
- Private grunneiere – reduksjon fra 4 til 2 medlemmer
- Statskog – 1 medlem som i dag
- Reiselivsorganisasjonene – reduksjon fra 3 til 1 medlem
- Kommunene – 8 medlemmer fra administrativt kontaktutvalg tiltrer som faste medlemmer i utvalget (økte til 9 da Láhko ble en del av nasjonalparkstyrets portefølje)
- Nordland nasjonalparksenter – tiltrer som nytt fast medlem

Også i 2016 ble det gjort ei evaluering, og lav deltakelse var også denne gang et tema. I 2015 deltok kun 45 % fra RU i tillegg til at få styremedlemmer møtte på dialogmøtet med RU. Reindriften møtte aldri, reiselivet var lite påkoblet, og det ble vanskeligere å oppnevne private grunneiere. I 2016 ble det oppnevnt et nytt rådgivende utvalg med følgende sammensetting:

- 1 representant fra Nordland Bondelag
- 1 fra Nordland Bonde- og Småbrukerlag
- 2 fra reinbeitedistriktene
- 2 fra Forum for natur og friluftsliv
- 2 private grunneiere
- 2 fra Statskog (Salten / Rana)
- 1 fra reiselivsorganisasjonene
- 2 fra friluftsråd (Salten og Polarsirkelen friluftsråd) (ny)
- 1 fra Nordland fylkeskommune (friluftsliv / folkehelse evt. kulturminner) (ny)
- 1 fra besøkscenter nasjonalpark - nasjonalparkene i Nordland

I 2019 ble det gjennomført en grundig evaluering i forbindelse med styret og RU sitt dialogmøte i desember. Etter ti år med et stort rådgivende utvalg for hele Midtre Nordland nasjonalparkstyre slet man med de samme symptomene som i starten. Lavt oppmøte fra reindrift og grunneiere gjorde at man sjeldent fikk rom til å diskutere lokale saker. Reiseliv ble mer påkoblet rådgivende utvalg etter at merkevaren «Velkommen inn» ble lansert, og styret startet arbeidet med besøksstrategier. Resultatet av denne evalueringa var at styret skulle prøve ut en ordning med rådgivende lokalutvalg, basert på gode erfaringer med referansegrupper for besøksstrategiene.

I perioden 2020-2023 hadde Midtre Nordland nasjonalparkstyre fem rådgivende lokalutvalg/referansegrupper. Der nasjonalparkstyret hadde pågående prosesser med referansegrupper, fungerte de som rådgivende lokalutvalg. Dette var mandatet til de rådgivende lokalutvalgene:

Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppretter rådgivende lokalutvalg for sine fem nasjonalparker.

Lokalutvalget skal bidra med lokalkunnskap om nasjonalparken med tilgrensende verneområder, og nærområdene til nasjonalparken. Sekretariatet oversender prinsipielle saker til gjennomlesing før de behandles i styret.

Lokalutvalget skal kunne komme med innspill og foreslå alternative vedtak dersom de er uenige med forvalter. Dette skal i så fall komme klart frem i saksfremlegget.

Lokalutvalget skal på sikt være med i prosessene med å utforme nye besøksstrategier og forvaltningsplaner. Eksisterende referansegrupper avslutter de prosessene de har begynt på, og fungerer som lokalutvalg frem til forvaltningsplaner og besøksstrategier er vedtatt.

Lokalutvalget skal bidra til bedre samhandling mellom de ulike interessene i området.

Lokalutvalget skal ha minst ett årlig møte internt i utvalget, samt ett fellesmøte med de andre lokalutvalgene og Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Lokalutvalget oppnevner én representant som skal delta på dette fellesmøtet (kan veksle fra gang til gang). I tillegg skal de inviteres når nasjonalparkstyret skal på befaring i deres områder. Sekretariatet skal også ha lavere terskel for å invitere lokalutvalget til øvrige befaringer.

Sekretariatets kontaktperson for verneområdet er sekretær og innkaller til møter i lokalutvalget. Sekretariatsleder koordinerer fellesmøte med lokalutvalgene og nasjonalparkstyret.

Representantene fra kommunene skal bidra til å styrke informasjonsflyt mellom kommunene og nasjonalparkstyret. Disse skal videre bidra til å styrke det interkommunale samarbeidet rundt hver enkelt nasjonalpark for å øke nasjonalparkens anseelse blant lokale brukere og besøkende. De skal bidra med kommunale planer og strategier som angår arealer innen verneområdene, men også som kan være relevante for innfallsporter i randsonene. Det er viktig at de også har innsikt i kommunenes utviklingsfokus og kan bistå i arbeidet med å gjøre nasjonalparkene relevante for lokal verdiskapning.

Rådgivende lokalutvalg oppnevnes for en prøveperiode på to år: 2021 – 2022. Etter prøveperioden skal også denne organiseringa evalueres.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre utvidet prøveordninga ut 2023, slik at evaluering kunne sammenfalle med oppnevning av nytt rådgivende utvalg. Vurderinga gjort under, er sekretariatets evaluering av denne perioden.

Vurdering

I perioden fra nasjonalparkstyret ble opprettet, og frem til 2019, var det et stort utvalg for hele Midtre Nordland. Sammensetninga ble delvis evaluert og endret etter nye styreperioder i 2013 og 2016. I fellesmøtet 2019 ble hele ordninga med rådgivende utvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre grundig evaluert. Det ble gjennomført et gruppearbeid der nasjonalparkstyret, sekretariatet, rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg ble inndelt i hver sin gruppe, hvor målet var å forbedre rådgivende utvalg.

Det var på bakgrunn av dette møtet og evalueringa at Midtre Nordland nasjonalparkstyre vedtok å opprette rådgivende lokalutvalg for hver nasjonalpark.

Erfaringene fra disse to modellene er todelte, og spørsmål om hvilken modell som er best er basert på hva styret ønsker at rådgivende utvalg skal være.

Tabell 1 prøver å ta for seg fordeler og ulemper ved de to modellene. Ønsker styret et rådgivende utvalg for å:

- Diskutere prinsipielle saker som omhandler alle verneområdene, er det helt klart en fordel med et stort rådgivende utvalg.
- Legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndighet, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser, er den rådgivende lokalutvalgsmodellen å foretrekke.

Tabell 1: Fordeler og ulemper med de to ulike modellene for rådgivende utvalg

Fordeler	Ulemper
<i>Et rådgivende utvalg for hele Midtre Nordland</i>	
Lett å organisere to årlige møter	Lav deltakelse. Kun de største aktørene var fast på disse møtene.
Får en arena for å diskutere overgripende saker for alle verneområdene.	Vanskelig å diskutere lokale saker, der grunneiere og små interesser får dele sine meninger
Krever mindre av de organisasjonene som er i alle nasjonalparkene	Lav deltakelse gjør at enkeltstemmer får mye «innflytelse» om hva RU skal mene i enkeltsaker
	Bør ha et administrativt kontaktutvalg i tillegg til RU
	Vanskelig å oppnevne grunneiere til et slikt utvalg
	Svarer ikke ut hensikten med å opprette et rådgivende utvalg
<i>Et rådgivende lokalutvalg for hver nasjonalpark</i>	
I tråd med intensjonene bak lokal forvaltning	Tungt å drifte, minimum seks møter.
Bedre deltakelse fra små aktører/frivillige.	Fellesmøtet er eneste forum for å diskutere overgripende saker
Skaper god dialog mellom aktører i nasjonalparkene	Uklar rolle for gamle administrative kontakter
Større aktualitet og påvirkningskraft	Mange utvalg for regionale aktører
Administrativt kontaktutvalg inngår i lokalutvalg	
Referansegrupper fungerte som lokale utvalg.	
Må reise mer ut for å delta i møtene, og kan i større grad se lokale utfordringer	
Lokalutvalgets deltakelse på befaringer	

Sekretariatet opplever at den nye modellen har fått opp deltakelsen i rådgivende utvalg. Jevnt over har deltakelsen vært høyere, men ikke målt på samme måte som tidligere rådgivende utvalg (%-vis deltakelse). En kjapp sjekk av møtene i 2023 viser at rådgivende lokalutvalg for Sjunghatten hadde 66 % deltakelse i 2023, og 75% deltakelse i Rago. For de tre andre nasjonalparkene fungerer referansegruppene som lokalt rådgivende utvalg, og her er det mer jevnlig møter og større variasjon fra gang til gang hvem som møter.

Det går et skille mellom de som deltar som en del av sin arbeidsporfølje (arbeidstid) og de som deltar på sin egen fritid (grunneiere og frivillige). Der førstnevnte gruppe jevnt over deltar uavhengig av modell, mens sistnevnte deltar når de får noe igjen for å bruke fritida si på dette. Aktualitet og påvirkningskraft vil være en viktig motivasjon for en grunneier å delta aktivt, og det oppnår man med de lokale utvalgene.

Som forventet krever det mer ressurser fra sekretariatet å drifte fem lokalutvalg, fremfor ett stort rådgivende utvalg. Dette var et av varskoene fra styret i 2020. De største aktørene, som Statskog, FNF, Nordland nasjonalparksenter og Salten friluftsråd måtte også bruke omfattende ressurser på å delta i fem utvalg. Salten friluftsråd trakk seg derfor ut fra disse rådgivende lokalutvalg på grunn av ressurs og kapasitet. Sekretariatet foreslår derfor at regionale aktører kan ha en fast deltakelse på det årlige fellesmøtet, og selv vurdere om de ser aktualiteten i å delta i hvert enkelt lokalutvalg.

Sekretariatet understreker at det pågår to forvaltningsplanprosesser i 2025, for hhv. Junkerdal og Láhko nasjonalpark. Disse gruppene skal uansett ha møter og jevnlig oppfølging, og deres mandat som rådgivende lokalutvalg skaper ikke stor ekstra arbeidsbelastning i sekretariatet.

I den siste perioden har dessuten en del kommuner opprettet kommunale nasjonalparkgrupper, som et ledd i kriteriene for å bli nasjonalparkkommuner. Disse kommunale nasjonalparkgruppene består av politikere og administrasjon innad i hver kommune. Gildeskål, Beiarn Saltdal og Meløy (m.fl.?) har slike kommunale nasjonalparkgrupper. Sekretariatet opplever at det er lite informasjonsflyt mellom de kommunale nasjonalparkgruppene og lokalutvalgene. De administrative kontaktene fra disse kommunene bør være representert i begge utvalgene.

Oppnevningen av rådgivende lokalutvalg gikk ut i 2023, men på grunn av kapasitetsutfordringer i sekretariatet har vi ikke fått gjennomført en ny oppnevning før nå.

I foregående periode har Besøkssenter nasjonalpark Nordland ikke vært en del av referansegruppen til Junkerdal nasjonalpark. Besøkssenteret er autorisert av Miljødirektoratet som besøkssenter for Junkerdal og representerer også en viktig innfallspurt til nasjonalparken. Besøkssenteret er også et viktig informasjonspunkt for alle nasjonalparkene under Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Sekretariatet mener derfor det er relevant at besøkssenteret er representert i alle lokalutvalgene, og foreslår å innlemme dem også i Junkerdal nasjonalpark sin referansegruppe.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyret	36/2024	20.12.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyret- ramme for videre arbeid med utvikling av innfallsporter

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyret vedtar følgende ramme for arbeid med utvikling av innfallsport:

Midtre Nordland nasjonalparkstyret går ikke videre med forprosjektering av innfallsporter før formelle driftsavtaler med kommuner og/eller eventuelt andre relevante aktører er på plass på innfallsporter som krever drift. På den måten har man muligheten til å velge det ambisjonsnivået som ligger innenfor den økonomiske rammen kommunene/ evt. andre aktører har, før man går videre med forprosjektering. Videre tas det hensyn til denne rammen i bestillingen (prosjektbeskrivelsen) av forprosjektet.

Videre vedtar nasjonalparkstyret at avklaringer om drift av innfallsport avklares i tiltaksplanen i nye besøksstrategier, og at det tas inn i tiltaksplanene for de besøksstrategiene som skal revideres.

Bakgrunn og vurdering

Midtre Nordland nasjonalparkstyret har i årene 2022-2024 gjennomført tre prosesser med mulighetsstudie for innfallsport til Junkerdalsura naturreservat med utkikkspunkt, Jakobsbakken ved Junkerdal nasjonalpark og i Nordfjorden ved inngangen til Rago nasjonalpark. Mulighetsstudiene er innhentet via anbud, hvor de to sistnevnte havnet innenfor Statsforvalterens rammeavtale for kjøp av konsulent tjenester for mulighetsstudier og prosjektering av innfallsporter.

Mulighetsstudiene gjennomføres av ekstern konsulent, med nasjonalparkforvalter som prosjektleder. Den bygger på en prosjektbeskrivelse, som er utarbeidet av nasjonalparkforvalter, og godkjent av nasjonalparkstyret. For å sikre lokal medvirkning i

prosessen har alle mulighetsstudiene hatt ei styringsgruppe. Denne har bestått av vertskapskommunene, grunneiere, representanter fra næringsliv, reiseliv og andre lokale aktører som har tilknytning til prosjektområdene.

Innfallsporter pekes ut i arbeidet med besøksstrategi for verneområdene. Besøksstrategiene legger føringer for hvordan nasjonalparkstyret skal jobbe med besøksforvaltning i verneområdene. Strategiene utarbeides i en prosess hvor berørte parter har mulighet til påvirkning/medvirkning av strategien. Det har i stor grad vært opp til kommunene å avgjøre hvorvidt det er ønskelig å etablere innfallsport i den enkelte kommune. Bakgrunnen for dette ligger i tilgjengelige økonomiske ressurser for drift av innfallsporter. Forvaltningsmyndigheten har i utgangspunktet ikke midler som kan brukes til drift av innfallsporter, og man er dermed avhengig av at andre aktører tar dette praktiske og økonomiske driftsansvaret. I de fleste tilfeller vil dette tilfalle kommunene selv, eller at kommunene bidrar til å finne alternative løsninger for drift, som for eksempel spleiselag, frivillige lag eller lignende. Eventuell leie av grunn faller også under dette.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre fikk i 2024 250 000,- i grunnstøtte fra Miljødirektoratet. Disse midlene kan blant annet brukes til driftstøtte, men det er ikke kommet lovnader om denne summen i årene som kommer. Denne summen vil dessuten på langt nær kunne dekke drift av de innfallsportene nasjonalparkstyret har som hensikt å etablere, og det er dermed ikke mulig for styret å stå ansvarlig for drift av slike anlegg.

Sekretariatet mener at det under gjennomføring av mulighetsstudiene er kommet frem et klart behov for å tydeliggjøre en ansvarsfordeling mellom forvaltningsmyndighet, kommune og eventuelt andre relevante aktører når det gjelder drift av innfallsporter. I Miljødirektoratets veileder for innfallsporter (M-417-2015) anbefales det å få på plass driftsavtaler som et ledd i utviklingen av innfallsporter. Sekretariatet mener dette må på plass tidlig i prosessen, både for forutsigbarhet for alle parter, og fordi det er lite hensiktsmessig å gjennomføre store og kostbare prosjekteringer uten at det foreligger bindende avtaler om drift.

Ansvarsforhold til de ulike delene av etablering av innfallsport bør komme frem av tiltakslista i besøksstrategien. En slik tidlig avklaring vil gi en mer forutsigbar og effektiv saksgang når man setter i gang innfallsportarbeid. Denne avklaringen er gjort i besøksstrategi for Rago nasjonalpark, men ikke de andre besøksstrategiene som er utarbeidet for verneområder forvaltet av Midtre Nordland nasjonalparkstyre (Junkerdal NP, Sjunghatten NP og Saltfjellet- Svartisen NP).

Som et ledd i rekkefølgen for etablering av innfallsport bør utarbeidelse av driftsavtaler komme etter mulighetsstudie, men før man går videre med forprosjektering. Gjennom mulighetsstudiet vil man få et bilde av hvilke muligheter som ligger til et område, og hvilke løsninger man kan velge når det kommer til for eksempel toalett og renovasjon. Da har man muligheten til å velge det ambisjonsnivået som ligger innenfor den økonomiske rammen kommunene/ evt. andre aktører har, før man går videre med forprosjektering. Videre tas det hensyn til denne rammen i bestillingen (prosjektbeskrivelsen) av forprosjektet.

Dersom man ikke kommer til enighet gjennom en driftsavtale for innfallsporten, risikerer man å bruke offentlige midler til store prosjekteringer, som ikke vil bli realisert. En samhandlingsprosess vil dessuten kunne bidra til løsninger som gagnar flere aktører.

Med bakgrunn i dette ber sekretariatet Midtre Nordland nasjonalparkstyre om å sette en ramme for arbeid med utvikling av innfallsporter.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	37/2024	20.12.2024

Saltfjellet landskapsvernområde- Midtre Nordland nasjonalparkstyres innstilling til videre arbeid med problematikken rundt vardebygging ved Polarsirkelsenteret

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre vedtar å jobbe mot et mål om å få fullstendig slutt på vardebyggingen i Saltfjellet landskapsvernområde.

Sekretariatet følger opp arbeidet med akutte løsninger til sommersesongen 2025. En plan for dette presenteres i første styremøte i 2025.

Langsiktige og permanente løsninger for problematikken rundt vardebygging ved Polarsirkelsenteret er en krevende og kompleks oppgave som går utenfor Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt handlingsrom. Som et ledd i å finne de langsiktige løsningene for vardeproblematikken tar styreleder initiativ til et nytt møte med relevante aktører tidlig i 2025. Målet for møtet blir å finne riktig vei videre med arbeidet. Sekretariatet løfter, sammen med styreleder, Polarsirkelen som besøkssted og utfordringene som må løses her inn til arbeidet med Masterplan Salten.

Bakgrunn

I flere tiår har det foregått uønsket vardebygging ved Polarsirkelsenteret på Saltfjellet, innenfor dagens Saltfjellet landskapsvernområde. Allerede på slutten av 70-tallet mottok friluftsnemda i Rana kommune brev fra Saltdal friluftsnemd hvor de oppfordret til «at passende tiltak blir iverksatt» for å få bukt med vardebyggingen ved Polarsirkelsenteret. Saltfjellet er internasjonalt en av få plasser hvor turister ved enkel adkomst kan krysse polarsirkelen fysisk. Der tydelig at svært mange av de 200 000 til 300 000 som stopper her hvert år ønsker å markere denne kryssingen ved å bygge varder eller andre steinformasjoner. Det har også blitt vanligere å se at besøkende monterer plaketter og andre mindre skilt på disse steinformasjonene.

Bilde 1/2: eksempler på vardebygging og «steinskrift» Fotograf Inge S. Ingvaldsen

Hovedaktiviteten med varding skjer på et avgrenset platå like øst for Polarsirkelsenteret (bilde 2), men over flere år har både varding og andre steinformasjoner spredt seg utover i fjellet. Enkelte år er varder funnet flere kilometer innover i landskapsvernområdet. Dette er problematisk av flere årsaker. Landskapets egenart endres, og steinformasjonene kan virke både skjemmende og forstyrrende på opplevelsen av landskapet på Saltfjellet. Flere samiske kulturminner har blitt skadet og ødelagt av aktiviteten som følge av at steiner brytes løs, tas eller flyttes for å bygge varder og andre steinformasjoner. Vardebyggingen sliter på vegetasjonen gjennom flytting av steiner og ferdsel. Hovedområdet for aktiviteten fremstår i dag som ørken.

Villvarding har blitt et eget begrep, og kjent problem både i Norge og internasjonalt. Varding har lang tradisjon som merking av trygge leder i fjellet for vandrere og andre. Villvardingen vi ser i dag er ikke en del av denne merkingen og kan føre til farlige situasjoner for turgåere og andre brukere av fjellene som ledes på ville veier. Friluftsansjoner, forskere og andre har i lengre tid vært aktive i media for å formidle utfordringene som oppstår når folk villvarder. Villvarding er også i strid med friluftsløven, og kulturminneløven i de tilfeller kulturminner blir påvirket av denne aktiviteten.

Med bakgrunn i ovennevnte må nasjonalparkstyret ta stilling til hvilken måte de skal jobbe videre med vardeproblematikken i Saltfjellet landskapsvernområde.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Saltfjellet landskapsvernområde. Saltfjellet landskapsvernområde ble vernet ved kongelig resolusjon 8. september 1989, og ny verneforskrift ble vedtatt 16.10.2020.

Formålet med forskriften er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi.

Videre er formålet med forskriften å ta vare på:

- et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi i avsetninger dannet i slutten av siste istid
- et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner

- et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Vardebygging i det omfanget som foregår i landskapsvernområdet i dag er i strid med verneforskriften på flere punkt.

- § 3 første ledd: «Det er forbudt å iverksette tiltak som alene eller sammen med andre kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.»
- § 4 første ledd: «Vegetasjonen skal ikke skades eller ødelegges på en måte som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.»
- § 6 første ledd: «Det er forbudt å skade eller ødelegge kulturminner som bidrar til landskapets egenart. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes dersom det kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.»
- § 7 første ledd: «I landskapsvernområdet må alle ferdes varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.»

Vurdering

Vardebyggingen ved Polarsirkelsenteret er i konflikt med formålet i verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde. Utfordringene er ikke en ny problemstilling for forvaltningen. I besøksstrategien for verneområdene på Saltfjellet er historikken på ulike tiltak for å få bukt med problemet beskrevet nærmere. Tiltakene har ikke fungert, og i år som tidligere, er fjellområdet rundt Polarsirkelsenteret på nytt kledd i varder og steinformasjoner.

I august inviterte styreleder i Midtre Nordland nasjonalparkstyre aktuelle parter til et arbeidsmøte om vardeproblematikken. På møtet stilte Statskog, Saltdal kommune, Besøkscenter nasjonalpark Nordland og Visit Helgeland. Rana kommune og representant fra Polarsirkelsenteret var også invitert, men stilte ikke. Saltfjellet reinbeitedistrikt hadde problemer med å koble seg opp i møtet, men hadde som hensikt å stille. Det er mange berørte parter på og ved Polarsirkelsenteret, og en helhetlig planlegging og forvaltning av destinasjonen må på plass. Det er viktig for å finne løsninger for problemene og for å kunne håndtere alle besøkende som reiser dit hvert år. Det ble derfor viktig å samle partene raskt, for å diskutere veien videre.

Det var enighet under møtet om at også Nordland fylkeskommune, Statens Vegvesen og Visit Norway på sikt burde involveres i et større og mer langsiktig prosjekt, om hvordan man kan organisere Polarsirkelen som et attraktivt reisemål, og samtidig ivareta verneverdier i naturen på Saltfjellet. Videre var det også enighet om at problematikken med varding er akutt og alvorlig, og at det burde igangsettes tiltak så

raskt som mulig. Det ble blant annet foreslått riving av varder høsten 2024, og at ny og tydelig skilting kommer på plass i «inngangen» til vardeområdet.

Etter møtet gikk nasjonalparkforvalterne i samarbeid med besøkssenteret i gang med å se på utarbeiding av ny informasjon. Som et ledd i dette, var AU og to forvaltere på befaring rundt Polarsirkelsenteret. Under denne befaringen ble det tydelig at resten av nasjonalparkstyret burde involveres i større grad, og at styret må ta stilling til hvilken måte de skal arbeide videre med problematikken på. Med bakgrunn i dette ble det ikke satt i gang noen umiddelbar ny skilting av området.

Polarsirkelsenteret berører mange aktører. Det er i dag ingen tydelig og god organisering av Polarsirkelen og Polarsirkelsenteret, og dette er problematisk når stedet tiltrekker seg 300 000 besøkende årlig. Det er lite hensiktsmessig for nasjonalparkstyret å gjøre større og kostbare tiltak for å bøte på vardebyggingen, når aktørene som eier, driver og profitterer på stedet ikke tar sitt ansvar for å drive god besøksforvaltning av et slikt internasjonalt attraktivt reisemål. Til sammenligning har Nordkapp-platået 300 000 besøkende, og Saltstraumen rundt 150- 180 000 besøkende.

Den større og mer langsiktige løsningen på vardeproblematikken ved Polarsirkelsenteret ligger i å se på dette området under ett, og bygge en god destinasjon for de svært mange besøkende som ønsker å komme hit. Det er dette som vil utgjøre et alternativ til vardebygging for tilreisende. Dette krever imidlertid at aktører som sitter på et adskillig større handlingsrom enn nasjonalparkstyret kobler seg på arbeidet, og stiller seg til rors. Det er ikke nasjonalparkstyrets jobb å lede et slikt arbeid, men styret er en viktig del av et påkrevd samarbeid for å nå en slik målsetning.

Det er likevel viktig at nasjonalparkstyret tar et tydelig standpunkt til vardebyggingen, og sekretariatet ber derfor nasjonalparkstyret ta stilling til følgende alternativer:

Full stopp

Styret jobber mot et mål om å få fullstendig slutt på vardebyggingen i verneområdet. Dette vil blant annet innebære riving av alle varder og steinformasjoner som står ved Polarsirkelsenteret og fjellområder rundt i dag. Videre må det jobbes med ulike løsninger som hindrer ny vardebygging. Et av tiltakene bør være tydelig skilting som tar sikte på å formidle at varding er forbudt i hele landskapsvernområdet, samt årsakene til dette. Ved full stopp bør det også vurderes tiltak for å reetablere vegetasjonen i området og bøte på skadene som mangeårig vardebygging og steinflytting har ført til.

Samtidig bør styret sammen med ei arbeidsgruppe se på mulige alternativer for vardebygging ved Polarsirkelsenteret. Det er tydelig at turistene har et behov for å markere kryssingen av Polarsirkelen, og et alternativ til varding må på plass om man har som mål å få fullstendig slutt på varding.

Styret og/eller sekretariatet deltar i samarbeidsgrupper/dialoger med andre aktører som har som mål å få slutt på vardeproblematikken i Midtre Nordland nasjonalparkstyres verneområder. Videre skal styret informere om de negative konsekvensene villvarding har i informasjonsmateriell og andre kanaler. Dette skal gjøres for alle verneområder hvor villvarding kan true verneverdiene.

Utfordringer:

- Det vil være ei utfordring å håndheve dette forbudet, da oppsynet ikke har ressurser til å patruljere området i sesongen.
- Nasjonalparkstyret må påregne å rive varder i flere år fremover, da praksisen med vardebygging er så tydelig etablert.
- Det kan ta flere år å få til en helhetlig destinasjon ved Polarsirkelsenteret. Det er derfor en viss fare for at styrets nye tiltak «drukner» i det som i dag fremstår som et dårlig organisert besøkssted med tanke på skilting og informasjon.

Hit, men ikke lengre

Det ligger et platå like ovenfor Polarsirkelsenteret, hvor hovedtyngden av varding har foregått. Dette platået omslutes av et lite steingjerde. Området innenfor dette steingjerdet skiller seg fra terrenget rundt ved at dette er vesentlig mer utarmet og slitt. Vegetasjonen er i stor grad slitt bort, og noe av grunnen har begynt å erodere. Platået ligger nært senteret, og det er naturlig for besøkende å trekke hit for å få utsikt. Platået ligger innenfor landskapsvernområdet.

Bilde 3 / 4: Fotograf Johan Rova. Bilde 3 viser deler av steingjerdet. Bilde 4 viser slitasje på platået

Steingjerdet virker å ha en effekt ved at de fleste vardene bygges innenfor dette. Styret kan vurdere om vardebygging skal tillates innenfor gjerdet. Da må dette komme frem av informasjon og skilting. Styret tillater varding innenfor et avgrenset område, og har søkelys på å formidle at varding er forbudt andre steder i landskapsvernområdet.

Samtidig bør styret sammen med ei arbeidsgruppe se på mulige alternativer til vardebygging. Det er tydelig at turistene har et behov for å markere kryssingen av Polarsirkelen, og et alternativ til varding må på plass om man har som mål å få slutt på varding utenfor dette avgrensede området.

Styret og/eller sekretariatet deltar i samarbeidsgrupper/dialoger med andre aktører som har som mål å få slutt på vardeproblematikken i Midtre Nordland nasjonalparkstyrets verneområder. Videre skal styret informere om de negative konsekvensene villvarding har i informasjonsmateriell og i sine kanaler. Dette skal gjøres for alle verneområder hvor villvarding kan true verneverdiene.

Utfordringer:

Samme som ved totalforbud. I tillegg vil det blir utfordrende å formidle et budskap om at varding er tillatt innenfor et visst område, men ikke i hele landskapsvernområdet.

Konklusjon

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har gjennom mange år møtt vardeproblematikken med ulike løsninger. Få tiltak har fungert og sekretariatet ser behovet for en tydelig linje fra nasjonalparkstyret. Villvarding og andre steinformasjoner ved Polarsirkelsenteret på Saltfjellet truer flere av verneformålene i forskriften for Saltfjellet landskapsvernområde. Sekretariatet anbefaler derfor «Full stopp»- alternativet, da det er viktig at nasjonalparkstyret tar et tydelig standpunkt i en sak som så sterkt utfordrer verneverdiene og norsk natur- og friluftslivskultur.

Videre avhenger en mer langsiktig løsning på vardeproblematikken av at området organiseres mer helhetlig som en destinasjon. Dette arbeidet må ledes av andre aktører enn nasjonalparkstyret.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	38/2024	20.12.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre- Brev fra KLD om utredning av organisering av verneområdeforvaltere- deltagelse på teamsmøte

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre deltar i Teams- møte med Klima- og miljødepartementet 21.januar 2025 kl. 12- 14. Arbeidsutvalget deltar på vegne av nasjonalparkstyret og melder seg på via påmeldingsskjema i brevet fra KLD innen 15.januar 2025.

Bakgrunn

I brev datert 5.desember 2024 (vedlagt) informerer Klima- og miljødepartementet (KLD) om at de ønsker å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

KLD løfter frem at verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse om funksjonaliteten i dagens organisering. Før de utformer et oppdrag til Miljødirektoratet ønsker de styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organisering av verneområdeforvalterne. KLD inviterer derfor styrene til et teamsmøte 21. januar 2025 kl. 12- 14 der hvert enkelt styre får 2 minutter til å uttrykke sine synspunkt, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde.

Påmelding til møtet må skje innen 15.januar 2025 via eget påmeldingsskjema

Vurdering

Det er i alles interesse at verneområdene forvaltes på en best mulig måte. Midtre Nordland nasjonalparkstyre har tidligere uttrykt bekymring for hvordan manglende ressurser kan påvirke forvaltningen av verneområdene. En utredning om organisering av verneområdeforvalterne slik KLD presenterer i sitt brev har ikke tidligere vært løftet

frem i styret, men vil være en naturlig forlengelse av diskusjoner om hvordan verneområdene best forvaltes.

Det er klart i Midtre Nordland nasjonalparkstyre sin interesse å delta på møtet med KLD 21.januar 2025 for å uttrykke sitt syn om funksjonalitet i dagens organisering og kunne gi innspill til hva en eventuell utredning bør inneholde.

Konklusjon

Midtre Nordland nasjonalparkstyre bør delta på møtet med KLD 21.januar 2025. Arbeidsutvalget samles om hvem som stiller for nasjonalparkstyret og melder seg på via påmeldingsskjema i vedlagte brev innen fristen 15.januar 2025.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Verneområdestyrene, se liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

5. desember 2024

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.

Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i [dette påmeldingsskjemaet](#) slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Hege Feiring
22 24 58 91

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstruksjoner for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Adresseliste:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra /
Varenkinniemen kansalistarhaan styyri
Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
Ånderdalen nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Lophavet

Lofotodden nasjonalparkstyre
Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Njaarken vaarjelimmiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
Møysalen nasjonalparkstyre
Vega verneområdestyre

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skækeren-Lijre nasjonalpaarhkestávroe
Byrkije nasjonalpaarhkestávroe/ Børgfjell nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
Verneområdestyret for Trollheimen

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Langsua nasjonalparkstyre
Reinheimen nasjonalparkstyre
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Sølen verneområdestyre
Breheimen nasjonalparkstyre

Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde

Hallingskarvet nasjonalparkstyre
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Folgefonna nasjonalparkstyre
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
Nærøyfjorden verneområdestyre
Stølsheimen verneområdestyre
Ålftobreen verneområdestyre

Raet nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
landskapsvernområde
Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Færder nasjonalparkstyre
Jomfruland nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Kopi:
Miljødirektoratet

ST 39/2024 Eventuelt